

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sağlık

Giriş :

Tarih : 6/1/2015

Stenograf :

Kayıt: Sağlık

Sayfa: 1

6 Ocak 2015 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.37

BAŞKAN : Necdet ÜNÜVAR (Adana)

BAŞKAN VEKİLİ : Türkan DAĞOĞLU (İstanbul)

SÖZCÜ: İsmail TAMER (Kayseri)

KÂTİP : Vural KAVUNCU (Kütahya)

----0----

BAŞKAN – Toplantı yeter sayımız vardır, toplantımızı açıyoruz değerli arkadaşlar.

Sayın Bakanım, sayın Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar, basın mensupları ve sivil toplum kuruluşlarımız ile sendikalarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

Gündemimizde, bugün, (1/1006) esas numaralı İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı bulunmaktadır.

Toplantımıza konu olan kanun tasarısının düzenlemeyi öngördüğü alanlar ile daha önce Komisyonumuza havale edilmiş olan kimi kanun tekliflerinin içeriklerinin birbirleriyle ilişkili olduğu görülmektedir. Söz konusu kanun tekliflerinden tasarıyla olan ilişkisi çerçevesi içerisinde bugünkü gündemimize alınmasını talep ettikleriniz varsa bunları İç Tüzük’ün 35’inci maddesinin (1)’inci fıkrası uyarınca tasarıyla birleştirerek ele alabiliriz.

Bu yönde talep var mı değerli arkadaşlar?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Benim talebim var efendim.

BAŞKAN – İstanbul Milletvekilimiz Sayın Mehmet Akif Hamzaçebi’nin (2/2546) esas numaralı kanun teklifini değerlendirmeye alıyoruz.

Başka var mı değerli arkadaşlar?

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) - Müsaade eder misiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, öncelikle bu konuda birbirine benzerlik teşkil eden birçok milletvekili arkadaşımız tarafından verilen 16 tane, benim önümdeki 15 taneye yakın kanun teklifi...

BAŞKAN – 15 tane, evet, tespit ettik.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Şimdi, tabii ki Akif Hamzaçebi’nin bu konuda verdiği kanun teklifi burada olduğu için haklı olarak dikkate alınsın dedik, önerisi de bu ama tümünün dikkate alınması konusunda önerimi paylaşmak istiyorum, birinci söyleyeceğim bu.

İkinci söyleyeceğimi de bir soru olarak sormak istiyorum: Bugün burada meslek örgütlerinden kim çağrıldı? Bu konuda önce bunu da bir sormak istiyorum.

BAŞKAN – Şu anda meslek örgütlerinden 11 tane meslek örgütümüz çağrıldı, isterseniz okuyayım ben onları.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Bir zahmet.

BAŞKAN – Türkiye Belediyeler Birliği, Yapı Denetim Kuruluşları Birliği Derneği, Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği, Jeoloji Mühendisleri Odası, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, HAK-İŞ Konfederasyonu, Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneğini davet ettik.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Türk Tabipleri Birliğini davet ettiniz mi Sayın Başkan?

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Şimdi tam onu söyleyecektim.

BAŞKAN – Yok.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Neden? İşçi sağlığını konuşuyoruz burada.

BAŞKAN – Alt komisyonu kuracağız büyük ihtimal, çağırırız.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Şimdi, tam da onu söyleyecektin Sayın Başkan.

Şimdi, izin vererseniz, bir iki cümle, şu kanunla ilgili birkaç tane ana başlığı paylaşmak istiyorum.

BAŞKAN – İsterseniz biraz sonra geçeceğiz, sizin...

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Hayır, hayır, bununla ilgili, usulle ilgili konuşuyorum Sayın Başkan, yani başka bir şey yapmıyorum merak etmeyin, geneliyle ilgili bir değerlendirme yapmıyorum, tam da bununla ilgili.

BAŞKAN – Buyurun.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Bu konunun esas muhatabı olan -iş sağlığı ve iş güvenliğini konuşacağız- Tabipler Birliği çağırılmıyor. Bununla ilgili de benzer konular var, hepsini bütünlüklü değerlendirmeye tutmak için söylüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sağlık

Giriş :

Tarih : 6/1/2015

Stenograf :

Kayıt: Sağlık

Sayfa: 2

Şimdi, bakın, bu kanunla 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 10 maddesinde değişiklik var, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 1 madde değişikliği var, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 1 madde değişikliği var, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 1 madde değişikliği var, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 1 madde değişikliği var, 3146 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'da 3 madde değişikliği var, 3194 sayılı İmar Kanunu'nda 3 madde değişikliği var, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nda 3 madde değişikliği var, 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'da 1 madde değişikliği, 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun'da 2 madde değişikliği, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nda 1 madde değişikliği, 4857 sayılı İş Kanunu'nda 4 madde değişikliği, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda 4 madde değişikliği, 5544 sayılı Meslekî Yeterlilik Kurumu Kanunu'nda -bu önemli- 15 madde değişikliği, 1322 sayılı Kanunların ve Nizamnamelerin Sureti Neşir ve İlanı ve Meriyet Tarihi Hakkında Kanun'da 1 madde değişikliği, 6552 sayılı İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmündeki Kararnamelerde Değişiklik Yapılması İle Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun'da 1 madde değişikliği. Kanun hükmünde kararnameler: 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmündü Kararname.

Yani, bütün bunları dikkate aldığımızda tam çok farklı maddelerde ve farklı alanlardaki kesime hitap eden değişiklikler var, bir bu.

İki: Kanun hükmündeki düzenlemeler de var.

Ben, bu saydıklarım ile ilgili gerek alt komisyon gerekse buradaki görüşmelerde ilgili sosyal taraflardan mutlaka görüş almamız gerektiğine inanıyorum, bunların çağrılmasını istiyorum, onların da dinlenmesini istiyorum. Olay bu yani, bunun bilinmesini istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Çelebi, şu anda saymış olduğunuz tüm bu şeyleri zaten biz görüşmelere aldık. Dolayısıyla, isterseniz...

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Diğerleri de var.

BAŞKAN – Diğer şeylere geçelim.

Kanun tasarısı ile söz konusu tekliflerin İç Tüzük'ümüzün 35'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca birleştirilmesini ve görüşmelerde (1/1006) esas sayılı Kanun Tasarısı'nın esas alınmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Tümü üzerindeki görüşmeler kapsamında ilk sözü Sayın Bakanımıza veriyorum.

Değerli Bakanım, buyurun.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun değerli üyeleri, değerli basın mensupları, bu komisyon toplantısına katılan sivil toplum örgütlerinin değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çalışma hayatıyla ilgili çok önemli düzenlemeleri gerek Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonumuzda gerekse diğer komisyonlarımızın katkılarıyla geçmiş dönemlerde gerçekleştirdik. Özellikle iş sağlığı ve güvenliği alanında da son derece önemli düzenlemeleri birlikte gerçekleştirmiş idik. Bugün ise iş sağlığı ve güvenliği konusu başta olmak üzere toplumumuzun pek çok kesimini, pek çok sorunu ilgilendiren 55 maddelik bir kanun tasarısıyla huzurlarınızdayız.

Değerli milletvekilleri, çalışma hayatı dinamik bir yapıya sahiptir. Bu durum mevzuatımızın değişen ve gelişen şartlara uyarlanmasını da zorunlu kılmaktadır. Bu amaçla hazırladığımız kanun tasarısıyla, kısaca, özet olarak arz edecek olursam, şu düzenlemeleri huzurlarınıza getirmiş bulunuyoruz: İş sağlığı ve güvenliği açısından iş yeri hekimi, iş güvenliği uzmanı ve işverenlerin sorumlulukları açık olarak belirtilmektedir. Bu kapsamda, iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin eksiklikleri, tedbir ve tavsiyeleri yazılı olarak işverene bildireceği, bunların yerine getirilmesinden işverenin sorumlu olacağı, yakın ve hayati tehlike arz eden eksikliklerin giderilmemesi hâlinde bu durumun iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı tarafından Bakanlığa bildirileceği, bu bildirim yapmayan hekim ve uzmanların belgelerinin üç ay, tekrarı hâlinde ise altı ay askıya alınacağı hükme bağlanmakta, işverenlere danışmanlık yapan iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının görevlerini yerine getirmelerinden dolayı iş sözleşmeleri sonlandırılrsa en az bir yıllık ücret tutarında tazminat öngörülerek iş güvenceleri sağlanmaktadır. Öncelikle, madenlerde ve inşaatlarda olmak üzere hangi meslek mensuplarının iş güvenliği uzmanı olarak çalışabileceğine dair sektörel düzenleme yetkisi Bakanlığımıza verilmektedir. Yazılı olarak uyarılmasına rağmen iş güvenliği tedbirlerine uymayan işçilerin iş sözleşmelerinin feshine dair düzenleme yer almaktadır. İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin denetimlerin etkin ve verimli yapılabilmesi amacıyla ortak sağlık ve güvenlik birimleri ile iş sağlığı ve güvenliği eğitim kurumlarını denetleyen Bakanlık personelinin harcırahları kamudaki diğer denetim elemanlarıyla eşitlenmektedir. Çok tehlikeli sınıfta yer alan ve kamundan ihale ile alınan işlerde hayati tehlike

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sağlık

Giriş :

Tarih : 6/1/2015

Stenograf :

Kayıt: Sağlık

Sayfa: 3

oluşturacak üretim zorlaması işin durdurulması sebebi sayılacaktır. Hayati tehlike sebebiyle durdurulan iş yerlerinde çalışma yapan işverene üç ile beş yıl arasında hapis cezası getirilmektedir. Ölümlü iş kazası meydana gelen madenlerde kusuru yargı kararıyla tespit edilen işverenler iki yıl süreyle kamu ihalelerinden yasaklanmakta ve bu kişilerin Kamu İhale Kurumunun İnternet sayfasında ilan edilmesi sağlanacaktır. Tehlike sınıfına ve çalışan sayısına göre idari para cezaları kademelendirilerek artırılmaktadır. Maden ve yapı işlerinde ise çalışan sayısına ya da tehlike sınıfına bakmaksızın idari para cezaları yüzde 300 düzeyinde, oranında arttırılmaktadır. Ayrıca, bu tasarıyla yeni idari para cezaları da ihdas edilmektedir. Örneğin, bu tasarıyla ilk kez üretim zorlaması yapan işverene 50 bin TL idari para cezası uygulanacaktır. Standartlara uygun kişisel koruyucu donanım temin etmeyen işverenlere çalışan başına idari para cezaları uygulanacaktır. İLO'nun 176 sayılı Sözleşmesi gereği yer altı maden işlerinde takip sistemi kurmayan işverenlere ise çalışan başına idari para cezası uygulaması getirilmektedir. Tahsil edilen idari para cezaları çalışanların iş sağlığı güvenliği eğitiminde kullanılması düzenlemelerini içermektedir. Maden ve inşaat gibi çok tehlikeli iş yerlerinde işin durdurulmasını gerektiren sebeplerin yönetmelikle belirlenmesi sağlanmaktadır. İş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı çalıştırılması gerekirken çalıştırmayan işverenlere sözleşme yapmaları için kanunun yayımından itibaren üç ay süre verilmektedir. Bu süre zarfından sözleşme imzalamayan işverenlere geçmişe yönelik olarak idari para cezası uygulanacağı hükme bağlanmaktadır. Eşi çalışmayan üç çocuklu bir asgari ücretliden gelir vergisi alınmaması düzenlemesi getirilmektedir.

İş sağlığı ve güvenliği konusunda ölçüm ve inceleme ve araştırma yapmakla görevli İş Sağlığı ve Güvenliği Enstitüsü Müdürlüğü daha etkin ve verimli hizmetler sunabilmek amacıyla İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü Başkanlığına dönüştürülmektedir. Üniversitelerin ilgili fakültelerinde yani mezunları iş güvenliği uzmanı olabilecek fakülterle iş sağlığı ve güvenliği dersleri zorunlu hâle getirilmektedir.

Kamulaştırma nedeniyle hak sahiplerine ödenen ancak yargı kararınca geri alınması gereken bedellerin üç ay içinde ödenmesi hâlinde faizle yargılama masraflarının alınmamasını içeren düzenlemeler bulunmaktadır. Şantiye şeflerinin de iş güvenliği uzmanı olması zorunluluğu getirilmektedir. Yapı denetim kuruluşlarına iş sağlığı güvenliğiyle ilgili sorumluluk verilmektedir. Bu kapsamda, yapı denetim kuruluşları inşaatlarda iş sağlığı güvenliği tedbirlerinin alınıp alınmadığını da denetleyeceklerdir. İşverene gerekli uyarıları yapacak, tedbirlerin yerine getirilmemesi hâlinde ise durumu Bakanlığımıza bildireceklerdir. Bu bildirim yapmayan yapı denetim kuruluşlarına sözleşme bedellerinin yüzde 10'u oranında idari para cezası uygulanacaktır. İhaleli işlerde iş sağlığı güvenliğine dair yükümlülüklerin ihale sözleşmelerinde yer alması sağlanmaktadır. Tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde olup Bakanlıkça belirlenecek mesleklerde çalışanların mesleki yeterlilik belgesine sahip olması zorunlu hâle getirilmektedir. Bu kapsamda, belge masrafı ve sınav ücretlerine yönelik olarak 2019 yılına kadar İşsizlik Sigortası Fonu'ndan desteklenmesi öngörülmektedir. Bu görevlerin daha etkin ve verimli yürütülebilmesi için Mesleki Yeterlilik Kurumunun kapasitesi güçlendirilmekte, yeni daire başkanlıkları kurularak personel sayısı da arttırılmaktadır. Bunun yanında, Millî Eğitim Bakanlığı ve üniversitelerin eğitim öğretim programlarını ulusal meslek standartlarına uyumlu hâle getirilmelerine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

10'dan fazla çalışanı olan çok tehlikeli iş yerlerinde üç yıl içinde ölümle, sürekli ya da geçici iş göremezlikle sonuçlanan iş kazası olmaması hâlinde işsizlik sigortası primi üç yıl süreyle yüzde 2'den yüzde 1'e düşürülecektir. Ölümlü iş kazası meydana gelmesi hâlinde ise bu oran üç yıl süreyle yüzde 3'e yükseltilecektir. Bu teşvikten yararlanmak için iş kazasını bildirmeyen işverenlere 25 bin TL idari para cezası uygulanacak, ödenen teşvikler faiziyle birlikte geri alınacak ve ayrıca bu işveren beş yıl süreyle bu teşviklerden yararlanılmayacaktır.

Ermenek'te meydana gelen kazada hayatını kaybeden madencilerimizin hak sahiplerine İşsizlik Sigortası Fonu'ndan altı ay süreyle ödeme yapılabilmesini, ayrıca aynı mevkide kapatılmış olan madenlerde çalışanların ödenmeyen ücretlerinin de altı ay süreyle fondan ödenmesini ve ödenen ücretlerin işverenden tahsil edilmesini içermektedir. Bunun yanında, Ermenek kazasında hayatını kaybedenlerin Sosyal Güvenlik Kurumuna olan borçları silinmekte, hak sahiplerine kanuni şartlar aranmaksızın aylık bağlanması sağlanmakta, ölen sigortalının yakınlarından birisine de kamuda istihdam imkânı getirilmektedir.

Şanlıurfa'nın Ceylanpınar ilçesinde hazineye ait olan ancak vatandaşların ev ve iş yerlerinin bulunduğu taşınmazlar harca esas değerler üzerinden hak sahiplerine satılmak üzere belediyeye bedelsiz olarak devredilmektedir. Fiilen var olan ancak mevzuatta açıkça düzenlenemeyen uzaktan çalışma modelinin temel usul ve esasları belirlenmektedir. İş Kanunu'nda açık olarak belirtilmeyen ve uygulamada sorun teşkil eden mazeret izinleri düzenlenmektedir. Ayrıca, işçilerimize sürekli hastalığı bulunan veya en az yüzde 70 oranında engelli olan çocuğunun tedavisinde bir yıl içinde on günlük ücretli izin hakkı getirilmektedir. 506 sayılı Kanun'un geçici 20'nci maddesi kapsamındaki sandıkların Sosyal Güvenlik Kurumuna devir tarihini belirleme yetkisi Bakanlar Kuruluna verilmektedir. Resmî Gazete'nin basımına ve İnternet ortamında da yayınlanmasına ilişkin düzenlemeyi içeren bir yasa tasarısını huzurlarınıza getirmiş bulunuyoruz. Katkılarınızdan dolayı hepimize teşekkür ediyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sağlık

Giriş :

Tarih : 6/1/2015

Stenograf :

Kayıt: Sağlık

Sayfa: 4

Tabii, bu arada konuşmamın başında ifade etmem gereken Değerli Milletvekili Arkadaşımız Murat Bozlak Bey'in vefatını da üzüntüyle duyduk. Kendisine Allah'tan rahmet diliyorum, bütün yakınlarına da sabırlar temenni ediyorum.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, ben de teşekkür ediyorum.

Şimdi konuşma sırasını Sayın Hamzaçebi'ye vermek istiyorum.

Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; ben de Adana Milletvekilimiz Sayın Murat Bozlak'a Allah'tan rahmet diliyorum. Ailesine ve HDP Grubuna bir kez daha sabır ve başsağlığı diliyorum.

Değerli arkadaşlar, Hükûmetin getirmiş olduğu iş sağlığı ve güvenliği kanun tasarısıyla ilgili bir görüşme gerçekleştireceğiz. Ben de Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına bu konuya ilişkin olarak 28 Kasım 2014 tarihinde vermiş olduğumuz kanun teklifinin neleri getirdiğini, orada neleri getirmek istediğimizi anlatmak için huzurunuzdayım. Yine, Cumhuriyet Halk Partili birçok milletvekili arkadaşımızın iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili çok sayıda kanun teklifi vardır. İş sağlığı ve güvenliği deyince son derece titizlenen bir konu akla gelir. Cumhuriyet Halk Partisinin son derece dikkat ettiği, titizlendiği -esasen bütün toplumun üzerinde dikkatle durması gereken- bir konu akla gelir iş sağlığı ve güvenliği deyince.

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu 20 Haziran 2012 tarihinde 6331 sayılı kabul edildi. O tarihteki görüşmeleri hatırlıyorum. 6331 sayılı Kanun'un ne kadar ileri, modern bir kanun olduğu diğer ülkelerde, gelişmiş ülkelerde örnekleri bulunan uygulamaların Türkiye'ye nasıl getirildiği o tarihteki Türkiye Büyük Millet Meclisi görüşmelerinde kapsamlı bir şekilde açıklandı. Ancak, sonra yaşadığımız acı olaylar, facialar o zaman büyük iddialarla getirilen bu kanunun iş sağlığı ve güvenliği konusunda ne kadar yetersiz olduğunu gözlerimizin önüne koydu.

İş sağlığı ve güvenliği kavramı insanlığın uzun mücadeleler sonunda ulaştığı bir kavramdır. 19'uncu yüzyıldaki Sanayi Devrimi insanlığın yaşadığı en büyük devrimlerden birisidir ve Sanayi Devrimi'nin en doğal sonucu, en temel sonucu işçi sınıfının doğması olmuştur. 19'uncu yüzyılın en büyük sosyolojik olayı işçi sınıfının doğmasıdır. Ve o tarihten bu yana işçi sınıfı, emekçi sınıf, çalışanlar sadece Türkiye'de değil bütün dünyada siyasetin temel belirleyicisi olan sınıflardan birisi olmuştur ve iş sağlığı ve güvenliği kavramı gerçekten 19'uncu yüzyılda yani işçi sınıfının doğduğu tarihten bu yana verilen uzun mücadeleler sonucunda ulaşılan bir kavram olmuştur.

Bugün, gelişmiş ülkelerin, modern demokrasilerin, ileri demokrasilerin hiçbirisinde bu kavram etrafında bir tartışma mevcut değildir ve iş sağlığı ve güvenliği kavramı bu ülkelerde en iyi şekilde uygulanmaktadır. Bu ülkelerde hiç mi iş kazası olmuyor? Elbette oluyor ama istatistiklere baktığımızda bu ülkelerdeki iş kazalarının, bu iş kazaları sonucu meydana gelen ölümlerin son derece az olduğu, minimum seviyede olduğu görülecektir. Türkiye'ye baktığımızda, tablonun çok vahim olduğunu görüyoruz. Türkiye, OECD ülkeleri arasında ölümlü iş kazaları açısından 2'nci sıradadır, bu son derece kötü bir seviyedir. Avrupa ülkeleri arasında ise Türkiye maalesef 1'inci sırada yer almaktadır. Uluslararası Çalışma Örgütünün verileri son on yılda Türkiye'de yaşanan ölümlü iş kazalarının diğer ülkelerin çok çok ilerisinde olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle yer altı maden işletmeciliğinde meydana gelen kazalar açısından Türkiye maalesef Çin'in dahi gerisindedir, bu son derece üzücü bir tablodur.

Soma faciasını yaşadık, çokça konuştuk. Aramızda Soma faciasını çok yakından incelemiş, görmüş, Türkiye Büyük Millet Meclisinde konuşmuş olan arkadaşlarımız var, onlar bu konuyu şüphesiz sizlere fırsat buldukça bir örnek olması açısından yine anlatacaklardır. Ancak gönül şunu isterdi ki, Soma faciası yaşanmadan biz iş sağlığı ve güvenliği konusunda gerekli adımları atabilseydik. Soma faciası yaşandı, onun sonrasında Hükûmet iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili yine bir tasarı getirdi ve bu tasarı bir torba tasarıya dönüştü, iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgisi olmayan birçok madde o tasarının içerisine sokuldu. Bu çok üzücüdür, aynı tavrı burada da görüyorum, ona değineceğim. O torba tasarıda -hatırlayacağınız- özelleştirme uygulamalarıyla ilgili olarak yargının vermiş olduğu kararların uygulanmamasına yönelik bir madde vardı ya da kamu görevlilerinin görevlerinden alınmaları, tayin edilmeleri, bir başka göreve atanmaları, bir başka ile atanmaları nedeniyle yargının yürütmeyi durdurma kararı vermesini engelleyen ya da verilen yürütmeyi durdurma kararlarının veya iptal kararlarının yerine getirilmesini engelleyen düzenlemeler vardı. Bütün bunlar Soma maden faciası nedeniyle yaşadığımız o acı tecrübenin ışığında iş sağlığı ve güvenliği konusunda birtakım iyileştirmeler yapma iddiasının yanına konuldu. Bu, hiç olmadı. Şimdi, bakın, Hükûmetin getirdiği bu tasarıda kamu kurumlarının, bakanlıkların, kamu tüzel kişilerinin, örneğin Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin, örneğin Barolar Birliğinin veya Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin, bütün bu kurumların yayınlayacağı yönetmelikler üzerinde Başbakanlığa vesayet yetkisi veren bir düzenleme var. Sormak istiyorum Sayın Bakana: Gerçekten bu düzenlemenin iş sağlığı ve güvenliğiyle bir ilgisi var mıdır? Keşke bunları buraya koymadan bu düzenlemeler yapılabilseydi. Soma'dan sonra bu düzenleme yapıldı, torba yasa düzenlemesi yapıldı, sonra Ermenek faciasını yaşadık. Şimdi, bu tasarıda Ermenek'te hayatını kaybeden işçilerimize yönelik olarak getirilen

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sağlık

Giriş :

Tarih : 6/1/2015

Stenograf :

Kayıt: Sağlık

Sayfa: 5

düzenlemeler var. Dikkat edin, Soma'dan sonra bir düzenleme yapılıyor, o düzenlemeyle artık bir daha Soma benzeri olayların yaşanmayacağına ilişkin bir kanaate sahip oluyoruz, haydi, diyelim o yasanın kabulünden sonra elbette uygulama için bir süre geçecektir ama en azından meydana gelen kazaların acı sonuçlarının ortadan kaldırılması, yaraların sarılması için yeni bir yasal düzenlemeye ihtiyaç olmadığını düşünüyoruz ama ortaya çıkıyor ki Soma'yla ilgili yapılan düzenlemeler Ermenek faciasının sonuçlarını kapsamıyor. Şimdi, her yeni faciada Hükümet yeni bir yasal düzenleme getiriyor. Bu, son derece üzücüdür. Bütün bunlara son vermek lazım, her yeni faciada, her yeni olayda yeni bir yasal düzenleme anlayışını son derece yanlış buluyorum. Artık bu kazaları bir kader değil veya bu işin fitratın var olan bir olgu olarak değil bir ihmal olarak gören bir anlayışı, bir yasal anlayışı, yasal çerçeveyi oluşturmamız gerekiyor.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak bizim hazırladığımız tasarı 47 maddeden oluşuyor. 47 maddelik tasarıyı olabildiğince geniş bir uzlaşmayla konunun taraflarıyla görüşerek hazırlamanın gayretinde olduk. Üzerinde çok büyük bir mutabakat olan bir tasarıdır ama anlıyorum ki Hükümetin getirmiş olduğu tasarı sosyal tarafların görüşleri alınmaksızın hazırlanmıştır. Bu bir eksikliktir, Komisyon çalışmaları sırasında bu görüşlerin dikkate alınması ve herkesin mutabık kaldığı bir düzenlemenin yapılması uygun olacaktır.

Bizim Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak önerdiğimiz teklifte şu düzenlemeler yer alıyor, iş sağlığı ve güvenliği konusunda iyileştirici olarak gördüğümüz düzenlemeleri sırasıyla sizlere sunuyorum:

1) Kamu kesiminde taşeron sistemine son verilmesi ve taşeron firmalarda çalışanlar ile kamu kesiminde geçici işçi pozisyonunda çalışanların çalıştıkları kurumların sürekli işçi ve memur kadrolarına atanmalarının sağlanması. Bu temel bir düzenleme olarak bizim düzenlememizde yer alıyor. Daha önce, Soma faciası sonrasında çıkan torba yasada, hatırlayacaksınız, taşeron sistemine son verme iddiasıyla Hükümet yola çıkmıştı ancak getirdiği düzenlemelerle taşeron sistemine son vermek bir yana, onun kapsamını genişleten düzenlemeler yaptı.

2) Kapalı maden ocaklarında çalışanların en az otuz gün geçirebilecekleri yaşam odaları kurulması.

3) Açık maden ocaklarında çalışan işçilere asgari ücretin en az 2 katı, kapalı maden ocaklarında çalışan işçilere ise asgari ücretin en az 2,5 katı tutarında çıplak ücret ödenmesi ancak bu ödemeler devam eden sözleşmeler için. Değerli arkadaşlar, bir sözleşmeye devletin tek taraflı müdahalesinin söz konusu olmaması gerekir. Elbette, bu durumda devlet üzerine düşen bu maliyeti üstlenmelidir.

4) Yer altı işlerinde çalışanların çalışma süresinin yolda geçecek süreler dâhil haftada 37,5 ve günde 7,5 saat olarak belirlenmesi.

5) Yer altı işlerinde zorunlu nedenlerle yapılacak fazla çalışmalar için fazla çalışma ücretinin normal çalışma ücretinin en az yüzde 150 artırılması suretiyle ödenmesi.

6) İş kazası ve meslek hastalığından dolayı sürekli iş göremezlik geliri bağlanan sigortalıya iş göremezlik gelirinin aylık kazancının yüzde 70'inden yüzde 90'ına, sürekli iş göremez sigortalı bir başkasının yardımına muhtaç ise aylık kazancının yüzde 100'ünden yüzde 120'sine çıkarılması.

7) İş kazası veya meslek hastalığına bağlı nedenlerden dolayı ölenler ile iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünü yüzde 50 veya daha fazla kaybetmesi nedeniyle sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış iken ölenlerin, ölümü iş kazası veya meslek hastalığına bağlı ise hak sahiplerine bağlanan gelirin, sigortalının aylık kazancının yüzde 70'i oranından yüzde 90'ı oranına; ölümü iş kazası veya meslek hastalığından başka nedenlere bağlı ise sigortalının aylık kazancının yüzde 70'i oranından yüzde 80'i oranına çıkarılması.

8) 5510 sayılı Kanun'un 4-(1/a) maddesine göre işçi ve 4-(1/c) maddesine göre kamu görevlisi olanlardan iş kazası veya meslek hastalığına bağlı nedenlerden dolayı ölenlerin mirasçıları ile meslekte kazanma gücünü kaybedenlere en yüksek devlet memuru aylığının ek gösterge dâhil 10 katı ila 100 katı arasında tazminat ödenmesi ve ödenen tazminatın yarısının Hazinesinden, diğer yarısının ise işverenden karşılanması.

9) Yaşamını iş kazasında kaybedenlerin mirasçılarına bedelsiz sosyal konut verilmesi.

10) İş kazası ve meslek hastalığı sonucu ölenlerin eşi veya çocuklarından birinin, eşi ve çocuğu yoksa kardeşlerinden birinin devlet memurluğuna sınavsız alınması.

11) Tazminat ödeme, sosyal konut verme ve devlet memurluğuna sınavsız alma uygulamalarının 4857 sayılı İş Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 10/6/2003 tarihinden başlatılması.

12) Yer altı maden işlerinde çalışanların emeklilik haklarının yer altı maden işlerinin insan sağlığını tehdit eden ve iş kazasına açık olan özellikleri gözetilerek sigortalı olarak en az 20 yıldır çalışma ve en az 4500 gün prim ödeme şartlarına bağlanıp, yaş sınırı şartının kaldırılması ve 8100 prim ödeme günü üzerinden emekli aylığı bağlanması;

13) Çalışma hayatını işçi sağlığı ve güvenliği açısından denetlemek üzere idari ve mali özerkliğe sahip bağımsız bir "İş Sağlığı ve Güvenliği Kurumu" kurularak denetim zafiyetinin önüne geçilmesi;

14) Yeraltı maden ocaklarında çalışacakların üç aylık uygulamalı eğitimden sonra maden ocaklarında çalıştırılması;

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sağlık

Giriş :

Tarih : 6/1/2015

Stenograf :

Kayıt: Sağlık

Sayfa: 6

15) Havza madenciliğine geçilmesi;
16) Sendikal özgürlüklerin önündeki engellerin kaldırılması;
17) Maden İşleri Genel Müdürlüğünün güçlendirilmesi,
18) İş sağlığı ve güvenliği açısından gerekli yatırımların yapılmadığı işletmelerin işletme izinlerinin kaldırılarak üretimde bulunmalarına izin verilmemesi.

Önerilerimiz bunlar, elbette Komisyon bunları tartışacaktır, değerlendirecektir. Amaç, iş sağlığı ve güvenliği konusunda tüm tarafların uzlaşmasıyla iyi bir düzenlemeyi ortaya koyabilmektir. Ancak, Türkiye’de sosyal devletin sosyal boyutunun çok daha güçlü bir şekilde hissedilmesine ihtiyaç vardır, biz bu ihtiyaçtan hareketle bu teklifi vermiş bulunuyoruz.

Sayın Bakan konuşmasında ifade ettiler, Ceylanpınar’la ilgili bir düzenlemeden söz ettiler, bunun iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgisi yok ama sosyal boyutu olduğunu anladığım bir düzenleme. Bu düzenleme yapılırken benzer mahiyette bir düzenlemeyi Zonguldak taş kömürü havzası için ben de teklif ediyorum, Sayın Bakanın bu açıklaması ve tasarıda yer alan madde nedeniyle. Taş kömürü havzasındaki taşınmaz malların mülkiyeti, bir kısım taşınmazların mülkiyeti onu kullanan vatandaşlara ait değildir değerli arkadaşlar. Konuya ilişkin olarak 1999 yılında çıkmış olan 4479 sayılı bir Kanun vardır, kanunun adı Taş Kömürü Havzasındaki Taşınmaz Malların İktisabına Dair Kanuna Ek Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanunu. Şimdi, bu kanun söz konusu taşınmaz malların mülkiyetini Harçlar Kanunu’na göre belirlenecek değer üzerinden zilyetlerine, kullanıcılarına devredilmesini öngörüyor ancak söz konusu değer, taşınmazı kullanan zilyetler açısından yüksek bir bedel oluşturduğu için bu yasa maalesef başarıyla uygulanmadı, bundan iyi bir sonuç elde edilemedi. Düzenlemelerde, Komisyon çalışmaları sırasında bu konunun da dikkate alınmasını ben Sayın Başkana, Komisyon üyelerine ve Sayın Bakana tavsiye ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Hamzaçebi.

Değerli arkadaşlar, Milliyetçi Hareket Partisi ve Halkların Demokratik Partisi görüşlerini açıklamak isterse -daha sonra da söz vereceğim ama- söz verebilirim.

Ertuğrul Bey, buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (Mersin) – Çok teşekkür ederim Başkan.

Sevgili arkadaşlar, hoşgörü gösterdiğiniz için size de teşekkür ediyorum.

Ben Genel Kurulda da bugün çalışmalara katılmak zorundayım, o yüzden, iki ayak bir pabuca girince böyle bir izin istemek zorunlu oldu.

Ben de söze başlamadan önce bugün toprağa verdiğimiz sevgili arkadaşımız Murat Bozlak’ın anısı önünde saygıyla eğildiğimi tekrar etmek istiyorum. Çok güç zamanlarda çok önemli bir görevde, Türkiye’nin bugün geldiği, yeni kabuller aşamasının sağlanmasında çok önemli gayret gösterdi, çok da ağır bedeller ödedi ama bugün hepimiz için daha hoşgörülü bir dünyanın yaratılmasındaki payının altını çizmek istiyorum.

Bu yasayla ilgili olarak ben daha önce ileri sürülmüş olan kimi itirazları tekrar edeceğim ama onlar ifade edilmiş olduğu için çok vaktinizi almayacağım. Birinci mesele, bu, sosyal taraflar meselesi; ilginçtir, tabii ki işçi sendikaları, demokratik meslek kuruluşları aynı itirazı sürdürüyorlar ama İşveren Sendikaları Konfederasyonu görüşlerinin alınmadığını söylüyor. Demek ki Bakanlık bu bakımdan, bütün çalışma sürecini meydana getiren öznelerin hepsinin ötesine geçen bir tasarı kurgulamış, böylelikle ciddi bir problem de doğmuş. En azından bu açıdan bir geri dönüşe ihtiyaç olduğu görülüyor.

Şimdi, bizim arkadaşlarımızın daha önce sunmuş oldukları kanun teklifleri var, Nursel Aydoğan ve Levent Tüzel arkadaşlarımızın. Onlar, iş güvenliği uzmanlarının çalışma süreleri sınırı ve çok tehlikeli sınıfta çalışmalarla ilgili çeşitli öneriler ancak bu elimizdeki teklif daha geniş bir alana yayılıyor. Her şeyden önce şunu söylemek istiyorum: Sosyal tarafların sözünün dinlenmesi önemli ancak burada sanıyorum sermaye sahipleri ile çalışanları, çalışma süreci bakımından sanki terazinin iki kefesinde, birbiriyle eşit ağırlıkta özneler olarak göremeyiz. Bugün Türkiye’de yaratılan değerlerin yani şu içinde oturduğumuz binadaki her türlü ayrıntının, kullandığımız her türlü alet edevatın, soluduğumuz hava hariç hemen her şeyin ki belki de bu havalandırma sistemlerindeki işçilerin çalışmasını da göz önüne alırsak hemen her şeyde işçinin, emeğin, emek gücünün payının neredeyse yüzde 99 olduğunu görebiliriz. O nedenle, bu taraflar arasında mutlaka ve mutlaka Türkiye’de yaratılan bütün zenginlik ve refahın başlıca kaynağı olan iş gücünün sahiplerinin, emeğin görüşlerinin birinci dereceden önemli olması sağlanmalıydı. Ben Bakanlığın bu açıdan hem Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonunun hem Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin hem Türk Tabipleri Birliğinin bu sürece ilişkin itirazlarını tamamen hak ettiği kanaatindeyim.

Bizim itirazımızın esası -bu itirazlara dayanarak- çalışma sürecinin, emek sürecinin bütünüyle denetim ve gözetiminin bu yasayla birlikte bütünüyle piyasalaştırılmasınadır. Kamu, kendi üzerinde duran bütün yükümlülükleri

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sağlık

Giriş :

Tarih : 6/1/2015

Stenograf :

Kayıt: Sağlık

Sayfa: 7

piyasaya devrederek böylelikle denetleme yükümlülüğünü de ticarileştirerek, sağlık hizmetlerini ticarileştirerek ki bütünüyle sırtından atmakta, emek ile sermayeyi çalışma sürecinde bütünüyle çırılçıplak, bütün üstünlük sermayede ve emek sürecin en altında olacak şekilde karşı karşıya getirmektedir.

Elbette büyük iş kazalarının -biz bunlara iş cinayeti, sosyal cinayet demeyi tercih ediyoruz- ardından işverenlerin, mülk sahiplerinin sorumluluklarını nispeten artıran kimi yasaların da çıkarıldığını görebiliriz, kabul edebiliriz ancak bunların çok küçük paylar oranında işveren sorumluluğu artırılrsa da hızlıca sermaye sahipleri tarafından reddedildiğini ve iş yerlerinin kapatılmaya doğru gidildiğini görüyoruz. Taşeron çalıştırmanın kimi usullere bağlanması sonucunda pek çok maden ocağı sahibinin ocaklarını kapatarak bir tür şantaj ve bir tür boykot yoluna gittiklerini de görüyoruz. O nedenle, bu tedbirlerin piyasalaştırmanın derecesiyle değil kamunun kendi görevlerini üstlenmesi yoluyla gerçekleştirilmesi gerektiğinin altını çizmek istiyorum.

Tablo çok açık, ortada. Türkiye bir yandan aşırı çalışma ve çalıştırma yoluyla üretimi yükseltmeye, öte yandan da bu açıdan çok büyük felaketlerle karşı karşıya kaldığı bir çalışma sürecine tahammül göstermeye zorlanıyor. Bunun bir yerinde durmak ve bu birikim modelinin kendisi hakkında konuşmak gerekir çünkü “çalışma” dediğiniz şey nihayet bir amaçtan yoksun değildir. Çalışmak insanların geçimlerini sağlamaları, refah içerisinde korkusuzca yaşamalarının bir yolu ve imkânı mı olacaktır, yoksa servetlerin katlanması, kârların katlanması bir yolu mu olacaktır? Kamu, burada nerede duracaktır, bu sorunun yanıtını vermek gerekir. Doğrusu bugüne kadar işçi güvenliği ve iş yeri güvenliği, işçi sağlığı tartışmasının gerisinde kamunun çalışanlar lehine servet, güç ve sermaye sahiplerinin hak ve yetkilerinin sınırlandırılmasıyla ilgili olarak elde edilmiş sonuçlardır.

Özetle, kamu, burada yerini çalışandan, emekçiden yana seçmek ya da seçmiyorsa eğer, bu baskılar altında bu seçimi yapmaya zorlanmak durumundadır. Son elli yıl Türkiye’de bu mücadelelerle dolu geçti fakat ne yazık ki sadece Türkiye’de değil bütün dünyada sosyal mücadelelerin nispeten düşmesi, işçilerin mücadeleleriyle kazanılmış genel hak alanlarının çökertilmesi, 1990’lar başından itibaren yeni sağın ve yeni liberalizmin hâkimiyeti dolayısıyla dünyanın her yerinde gerilemelerle karşı karşıyayız. O nedenle, Türkiye bazen de bütün bunları örneğin Avrupa’dan, örneğin Amerika Birleşik Devletlerinden kopyalıyor ancak gene de oralarda sosyal kazanımlar çok eski bir tarihe dayandığı için bütün bu tecavüzlere, tırtıklamalara karşın işçi hakları Türkiye’deki kadar hızlı gerilemiyor ama Türkiye’de henüz o mertebeye yükselmemiş olan haklar bu şiddetli basınçlar altında önemli ölçüde geriledi. O nedenle, biz, esasen kamunun bu çerçevede işçi ve diğer çalışanların, meslek örgütlerinin öngördüğü yönde düzenlemeleri birinci öncelik olarak ele alması gerektiğini savunuyoruz. Bu çerçevede şunları talep ederiz ve bu talebi tartışmaya Kurulda da devam edeceğiz.

Birincisi, meslek odalarının ve birliklerinin birer piyasa unsuru hâline getirilmesini mutlaka ve mutlaka önlemeli ya da sınırlamalıdır bu alandaki düzenlemeler, taşeron çalışmayı ve güvencesiz çalışmayı devlet ve sermayenin el ele vererek bu yoldan birikim elde edilmesinin önünün mutlaka kapatılmasıdır, oysa piyasa temelli işçi sağlığı ve güvenliği hizmet alımı meselesi işçi sağlığı ve güvenliğini de bir piyasa meselesi hâline getirmektedir.

Kamusal bir işçi sağlığı ve iş güvenliği alanı yaratmak bütünlüklü bir sistem gerektiriyor. Bunun için sendikaların süreçte, özellikle iş yerlerinde işçi sağlığının ve iş güvenliğinin denetlenmesinde doğrudan birincil bir rol oynamalarının sağlanması, yasa eliyle bunun düzenlenmesi çok önemlidir. Özgürlükçü ve katılımcı bir düzenleme bu açıdan esastır. Bakın ne kastetmek istediğime isterseniz bu yasaları bizim gündemimize getiren iş cinayetlerinden hareketle örnek vereyim. Soma’da eğer bu söylediğimiz gerçek olmuş olsaydı aslında bu büyük felaket ortaya çıkmadan önce için için ocağın yanmakta olduğunu gören ve hisseden, havanın ağırlaştığını anlayan, fark eden işçilerin temsilcileri patronla masaya oturup buranın denetlenmesi bakımından acil önlem mekanizmalarını başka hiçbir aracıya gerek olmaksızın ocağın içinde harekete geçirebilirlerdi ancak işçilerin bu konudaki yakınmaları, sızlanmanın ötesinde bir önem atfedilmeden işveren tarafından dinlendi yoksa bu cinayetten sonra hepimiz gördük, anladık, duyduk ki işçiler çok öncesinden beri ocakta yangın olduğunu hissetmişlerdi ve nerede olduğunu bilmiyorlardı. Bunu durdurmak için ellerinden bir şey gelmedi. Şimdi, eğer burada bir iş yeri denetimi sistemi işçiler açısından kurulmuş olsaydı pekâlâ daha doğmadan bu felaket önlenilecekti. Oysa yasa böyle bir şeyi öngörmüyor, yasa kimi işveren temsilcilerine para cezası getirmekle kendisini sınırlıyor, işverenin kendisini doğduran doğruya mal sahibini de sorumlu tutmaktan kaçınıyor. O nedenle biz diyoruz ki: Sendikalar ve Toplu Sözleşme Yasası’nda işçiler lehine, işçi denetimi lehine yapılacak iyileştirme burada alacağınız onlarca para cezası müeyyidesinden çok daha önemlidir ancak bu müeyyideleri şurada getirebilirsiniz: İşçilerin denetlenmesinin doğrudan doğruya patron eliyle engellenmesine evet bir yaptırım getirebilirsiniz ama işçi denetimi esas olmalıdır.

Taşeron çalışmanın yasaklanması ihtiyacından söz ettim. Bunun önünde ne engel olduğunu ben merak ediyorum. Özellikle kamu iş yerleri açısından temel üretim faaliyeti yasayla belirlenmiş üretim sorumluluklarının taşeronlara, alt işverenlere devredilemeyeceği konusu son derece açıktır ama bunun etrafından dolaşan redevans ve benzeri yöntemlerle taşeron çalışmanın yanı kömürü topraktan çıkarma işinin bizzat kendisinin alt işverenlere devredilmesi mümkün

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sağlık

Giriş :

Tarih : 6/1/2015

Stenograf :

Kayıt: Sağlık

Sayfa: 8

olabilmektedir. Ondan sonra bunun üzerine bazı müeyyideler... Hayır, asıl üretim alanlarının asla ve asla taşeron alt işverenlere açılmaması gerektiği konusu bir yasa hükmü hâline getirilmelidir, ondan gayrisi, ikincil işlerde bunun olabileceği zaten mevcut mevzuatla açık ortadadır, etraftan dolaşan yolların hepsinin kapatılmasını isteriz.

Sağlık, güvenlik ve çevreyle ilgili olarak meslek odaları birlikleri ve üniversitelerle politika oluşturma ve uygulama için kararlı yapılar ve kurumlar oluşturulmasını öneriyoruz. Çalışma Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı zaman zaman belki bu kurumlara danışıyorlar ya da danışmış gibi oluyorlar. Sonuç olarak çünkü bu kurumlar sistematik olarak önerilerinin hiçbirinin kabul edilmediği ya da uygulamaya sokulmadığından şikâyetçi olduklarına göre demek ki aslında şu anki danışma mekanizmasından doğan bir fayda yok. Dolayısıyla danışma mekanizmasını bu kurumları etkin kılacak şekilde yeniden örgütlemenin önemi üzerinde durmak istiyorum. Bu çerçevede eldeki torba yasayı incelediğimiz takdirde maddelere geçildiğinde konuşulacak şeyleri şimdiden söylemeyeceğim ancak esasen her şeyin, başta söylediğim gibi, çeşitli piyasadan temin edilen uzmanlıklara devredilmesi ve bu uzmanlıkların denetlenmesi konusunda elle tutulur bir başka denetim mekanizmasının olmaması dolayısıyla karşı karşı kaldığımız felaketlerin de önlenmesi mümkün olmadığı gibi, daha çok sayıda felakete yol açabilecek bir patronlar arası ilişkiye bu denetim süreçlerinin bağlanması, iş yeri sağlığı işlerinin piyasadan satın alınan sağlık hizmetlerine bağlanması ve bunlar üzerindeki denetimin ortadan kaldırılarak denetimin belirsizleşmesi dolayısıyla bu yasadan bir sonuç elde edilmesi mümkün görünmüyor.

Demek ki o zaman iki şeyin üzerinde duruyoruz. Birincisi, kamunun sorumluluklarını devralması, geri alması, bunları piyasaya devretmemesi. İkincisi, kamu elindeki temel üretim alanlarında işlerin taşeronlara devredilmemesi. Bunlar sağlanabildiği takdirde diğer ayrıntılar üzerinde hakikaten durmaya değer ama makine böyle çalıştıktan sonra ne kadar çok işi ne kadar kısa zamanda ve ne kadar az masrafla yaparsak o kadar iyi mantığı egemen olmaya devam edecek olursa istediğiniz kadar kanun çıkartın bu felaketleri önlemek mümkün olmayacak. Gerçi bunu yıllardır anlatıyoruz, bu süreçte bir değişiklik olmuyor ama işçilerle, hakikaten bu üretimi yapan, zenginliği yaratan, toplam zenginliğinin yüzde 99'u kendi eseri olanlarla devleti yönetenler arasında gerçek bir tartışma eninde sonunda başlayacaktır. O zaman işçilerin sözünü herhâlde daha iyi dinleyecektir Hükûmet. Biz de buna yardımcı olmaya çalışacağız.

Çok teşekkür ederim verdiğiniz fırsat için.

BAŞKAN – Sayın Kürkçü, ben de teşekkür ediyorum konuşmalarınızdan dolayı.

Şimdi yine teklif sahiplerimizden Cumhuriyet Halk Partisi Manisa Milletvekilimiz Hasan Ören Bey'e sözü veriyorum.

Buyurun efendim.

HASAN ÖREN (Manisa) – Sayın Başkan, Değerli Bakanım; tabii, Soma'yla ilgili yaşananlar, Ermenek'te yaşananlar, diğer maden ocaklarında yaşananlar Türkiye'deki maden ocaklarındaki çalışmaların yeniden bir düzenlemeye tabi tutulmasını bir ihtiyaç hâline getirdi. Tabii, burada asıl amaç çalışanların ekonomik yöndeki zararlarının dışında iş sağlığı ve iş güvenliği idi. Ama yapılan yasal düzenlemelerle görüyoruz ki ikinci kısmı daha ağırlık kazandı yani çalışanların gelirleri, gelirlerindeki kıdemleri gibi konular daha öncelikli hâl aldı. Aslında yasayla bizim söylemek istediğimiz veya hepimizin ortak noktada bulunduğu, bu kazaların bir daha yaşanmaması. Yani Almanya'da bu kaza olmuyor ise, Avustralya'da, Amerika'da bu kaza olmuyor ise o zaman Türkiye'de olmasının ne anlam ifade ettiğini hepimiz merak etmeye başladık. Bütün otorite, bütün bu konuyla ilgili bilgi sahibi olan kişilerin söylediği bir tek şey var: Türkiye'de yaşanan maden kazalarının en kolay önlenabilir kazalar olduğunu söylüyorlar. Yeniden bir şeyi keşfetmenin, yeniden bir yasa yapmanın ötesinde, gelişmiş ülkelerde bu maden kazaları nasıl önlenmiş, evdeki ailesi kocasını işe gönderirken aklından “Acaba bugün madenden geri gelir mi, gelmez mi?” düşüncesini nasıl atmış, bunları incelemekte yarar var.

Tabii ki verdiğim iki tane kanun teklifinde, birisini çok önemsiyorum, siz eğer çalışma koşullarında son derece tehlikeli olan bu yerlerdeki çalışmayı, eğitimini ilkokuldan başlamaz iseniz -yani ilkokulda bürokrat çıkacaktır okuyan, orada daha sınıflama yoktur, iş adamı çıkacaktır, işçi çıkacaktır- siz burada ilkokuldan iş sağlığı ve iş güvenliğiyle ilgili çocuklarımızın kafasına o baret giyme alışkanlığından oradaki kurallara uyma alışkanlığına kadar veremez iseniz üniversitede vereceğiniz iş sağlığı ve iş güvenliği dersinin hiçbir işe yaramadığını hep beraber görebiliriz. Temel eğitime kadar iş sağlığı ve iş güvenliğiyle ilgili gelecek yılları düşünüyor isek bunu muhakkak ki koymamız gerekli.

İkincisi ise, tasarıda üretim zorlaması var. Yani üretim zorlaması neyi ifade ediyor? Bir işçi yer altında ne kadar maden çıkarır ise kol gücüyle, mekanik veya başka bir usulde ne kadar maden çıkarır ise üretim zorlamasına girer? Falanca sektörde kişi başına şu kadar üretim yapılır ise normal bir üretimdir ama şu kadar üretim yapılır ise bu anormal bir üretimdir denilebilecek koşulları nasıl sıralayacağız? Burada, yasada diyoruz ki: Üretim zorlaması olduğunda bu tespit edilir ise yani siz Ermenek'te veya Soma'da, Işıklarda, Eynez'de 700 kişi çalışıyor ise 700 kişi başına düşen mekanize çalışılan bir ayakta 2 bin kiloyu veya 1,5 tonu veya 1 tonu mu örnek alacaksınız? Bu işletme ay sonunda, hafta sonunda 700 işçisi çarpı 1 tondan

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sağlık

Giriş :

Tarih : 6/1/2015

Stenograf :

Kayıt: Sağlık

Sayfa: 9

şu kadar çıkardığında burada üretim zorlaması yoktur mu diyeceksiniz? Bu yasayı yönetmelikle nasıl düzenleyeceksiniz? Bu çok önemli.

Koşulları eğer teknolojiye doğru kaydırır iseniz üretim artışının hiçbir mahzuru yok, Türkiye'nin lehine gelişen bir olay olarak görmek gerekli üretim artışını. Bilgilerim yanıltmıyor ise, kaynaklar doğru ise Türkiye'de maden işlerinde çalışan 50 bin işçinin ürettiği 63 milyon tonluk kömür var. Yine bilgilerim beni yanıltmıyor, okuduklarım doğru ise Avustralya'da 50 bin maden işçisi 563 milyon ton kömür üretimi. Yani Avustralya'daki maden işçisi benim işçimden 9 kat fazla üretim yapabiliyor ise tabii ki sanayicinin, üretenin ve Türkiye'deki elektriğine kadar her konuda daha ucuz bir hammaddeyle karşı karşıya kalmış oluruz. Devlet olarak, iktidar olarak muhakkak ki zor şartlarda çalışan maden işçileriyle veya madeni çalışanlarla veya TKİ'yle ilgili burada tedbir almak zorundayız. En zor sermaye, en zor para bulunan, kredi bulunan sektörlerden biridir maden sektörü. Ortak akli kullanmak gerekli.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, benim Hasan Bey'e...

BAŞKAN – Tabii, buyurun Sayın Bakanım.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Sağ olsun, bütün arkadaşlar katkı amaçla konuşuyorlar, çok teşekkür ediyorum.

Buradaki üretim zorlamasından bizim kastımız, tabii, bu konunun büyük bölümü, bildiğiniz gibi Maden Genel Müdürlüğü, Enerji Bakanlığıyla ilgili ama bir planlamadan bahsediyoruz. Bu planları sunmak zorunda ilgili bakanlığa işletmeciler ve bu planın üzerindeki bir üretim zorlaması ki siz Soma örneğini verdiniz, benzer. Bu planın aşılması hâlinde eğer yeni bir üretim aracı devreye girmişse, daha çok üretim söz konusu ise...

HASAN ÖREN (Manisa) – Tabii, tabii, orada bir problem yok.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – ...yeni bir plan sunacak. O plan dâhilinde üretimin gerçekleştirilmesini kastediyoruz yani.

HASAN ÖREN (Manisa) – Neyi değiştiriyor Sayın Bakan? Soma'da bu planlar yapıp, yer üstünde bu planlar yapıp bu statüde veriliyordu yani hiçbir madende plan yapılmadan, projeler sunulmadan, aşağıda maden kazıları yapılmıyor ki ayaklarda. Bunlar yapıldığı hâlde bunlar ihmal edilebilir yasalar olarak görüldüğünden dolayı farklı bir şeye gitmeye çalışıyoruz. Yani Türkiye'de eğer bu kazaları önleyici ciddi tedbirler almaz isek burada biraz evvel de söyledim yani burada yeniden bir şey keşfetme durumunda değiliz. Dışarıdaki örnekleri var. Dışarıdaki örneklerine baktığımızda da hangi tedbirleri aldığı çok sistematik olarak belli.

En önemli konu da, yani bu çalışmalarla ilgili, bakın, Soma'da 301 insanımız vefat ettiğinde, hayatını kaybettiğinde eğer biz orada aşağıda bir kamera sistemi olsaydı, saatlerce, havayı ters mi çevirelim, işçimiz nerededir, hangi ayakta sıkıştı kaldı diye hiç merak etmezdik. Dakikasında yer üstünden orayı görebilirdik. Yani denizin binlerce metre altında kamerayla çekimler yapılabilir ise, bütün işletmelerin, yer üstündeki işletmelerin hepsinde kamera sistemiyle insanlar fabrikalarının her bölümünü denetleyebilir ise ve denetime açabilir ise neden yer altı madenlerinde kamera sistemi getirilmez? Yani herhâlde teknolojinin buna yetmediğini söylemek çok da bizi kurtarır bir durum olmaz diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Sadece kamera sistemi de değil herhâlde, değil mi?

HASAN ÖREN (Manisa) – Yani kamera sistemi, bu çoğaltılabilir veya bu zenginleştirilebilir ama hangi ayakta? Biz şimdi kuyunun içerisinde iğne aradık. Soma Komisyonu üyesi olarak girilmeyecek yerlere, girmememiz gerekli olan yerlere gittik, belki hayatımız tehlikeye attık. Hiç önemli değil ama sistem kurulmuş olsaydı bugün aylarca, altı ay, yedi aydır bunun neden çıktığını, nereden çıktığını, nasıl çıktığını konuşmayacaktık, bu işle ilgili hangi tedbirsizlikten dolayı kaynaklandığını bulup ve bu işin de ciddi raporunu hazırlayıp gelecekteki kazaların olmamasıyla ilgili tedbir alacaktık.

Burada yapılacak olan bir tek şey var: Ciddi, birbirimizle ortak akli kullanarak, gelecekte bu insanların yaşamları... Yaşamın dışındaki her şeyi halledebiliriz, eksik kalır, fazla kalır, ödememiştir, ödemiştir ama insan yaşamı sona erdikten sonra geriye gelmesinin mümkün olmadığını hepimiz görüyoruz. 301 insanın acısını yaşamayan hangi siyasi partiden olursa olsun bir tane insan olabilir mi? Hepimiz orada o acıları yaşadık. Bunun yaşanmamasıyla ilgili lütfen muhalefetin de ikazlarını, muhalefetin de sözünü biraz daha dinleyelim, biraz daha ortak akli kullanarak bundan sonra yaşanacak kazaların önüne geçmenin koşullarını yaratmaya çalışalım.

Hepinize teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum ben de.

Şimdi, aslında bir alt komisyon gerekliliği ortaya çıktı. STK'lara, sendika temsilcilerimize daha geniş söz hakkı verebilme adına isterseniz alt komisyonu bekleyelim çünkü daha çağıracağımız, eksik kalan STK'lar da var ama...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkan, bir dakika söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sağlık

Giriş :

Tarih : 6/1/2015

Stenograf :

Kayıt: Sağlık

Sayfa: 10

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Tolerans için teşekkür ederim Sayın Başkan. Aslında uzunca bir konuşma hazırlamıştım ama “Alt komisyon” dediğiniz için Sayın Bakana sadece iki soru sorup, nezaketinizi suiistimal etmeyeceğim.

Sayın Bakan, dün Zonguldak’taydım, dün ve önceki gün Zonguldak’ta çalışmalar yaptım. Zonguldaklıların size iki sorusu var Sayın Bakanım, iki önemli soru. Diyorlar ki “Soma ve Ermenek’te yaşamını yitiren madencilerin haklarına sahip olmak için bizim de topluca ölmemiz mi gerekiyordu? Başta Zonguldak olmak üzere madenlerde ölen Türkiye’nin her yerindeki bütün madencilere, rahmetli olan bütün madencilere aynı hakları vermek bu kadar zor mu devletimiz için? Bu hakları biz de istiyoruz yakınlarımıza.”

İki; yine derler ki “Sayın Bakan keşke Zonguldak Milletvekili olsaydı, Ceylanpınar’a yaptığını Zonguldak’a da yapsaydı.”

Zonguldak, âdeta tapusuz bir kent hâline gelmiştir. Sizin de çok iyi bildiğiniz gibi, Havzai Fahmiye Kanunu nedeniyle orada bulunan 20 bin binanın tapusu yoktur. Bunların bir kısmı belediyeye devredilmiştir, çok önemli bir kısmı henüz daha belediyeye devredilmemiştir, hazinenin malıdır ve bu insanlar mağdurdur.

O nedenle bu iki konunun çok acilen çözülmesi hatta bu kanun görüşmeleri yapılırken bizim vereceğimiz önergelerle çözülmesi mümkün olur. O yüzden alt komisyona gitmeden söz aldım. Belki bakanlık bürokratlarımız bu konuda bir çalışma yaparlar diye ümit ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum ben de.

Değerli arkadaşlar, diğer milletvekili arkadaşlarımızdan söz almak isteyen var mı?

Evet, Ruhsar Hanım, buyurun.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Alt komisyona gideceği için parti görüşlerimi bildirmek istedim, o yüzden söz istedim.

Öncelikle, umuyorum yasa beklentileri karşılar ve Sayın Bakanın bugüne kadar televizyonlarda, farklı yerlerde ifade ettiği, sözel olarak murat ettiklerini ifade ettiği şeylerin ben icraatta da gerçekleşeceğini umuyorum. Umuyorum ki Hükümetin süresi de buna yeter. Ama ne acıdır ki bugüne kadarki vefatlar üzerinden böyle bir yasa tekrar gündeme geldi. Bugüne kadar Çalışma Bakanlığının bütün kanunları -ki bu partimiz adına Mecliste yapılan konuşmalarda da var- genel olarak akşam saatlerinde çıkar ve gece saatlerinde insanların sanıyorum ki dikkatleri dağıldığı için bazı konulardaki önergeler çoğunluk tarafından reddediliyor. Nitekim son çıkan yasada da çalışan güvenliğinin, çalışan sağlığının yasanın ismine konulmasını önermiştik; bu bile çoğunluk tarafından da reddedilmişti.

Her şey insanla başlıyor ve insanla devam ediyor. Ölümmler üzerinden bu yasa tekrar gündeme geliyorsa, mal kaybı değil ölümmler üzerinden demek ki bizim canı öncelikleyen, insanı öncelikleyen, çalışanı öncelikleyen bir yasa çıkarmamız gerekiyor. İş, kuşkusuz ki çok önemli bir şey, ekonomik parametreleri hiçbirimiz reddetmiyoruz ama işi öncelikleyip çalışanı önceliklemeyen hiçbir kanun maksadına erişmiyor. Biz bunu ailenin korunması ve kadına karşı şiddette de gördük ve acı olan bir şey var, skorlar ülkeyiz. Herhangi bir takım birini 1-0 yenerse çok gündemde olmuyor ama 4 golü yediği zaman bütün bir hafta herkes –bu hafta bazıları acı yaşıyorlar sanıyorum, bazı takımların taraftarları- 4 tane oldu mu tarihe geçiyor. Şimdi bu iş de böyle. Ben bütün Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına öneriyorum, lütfen yalnız ölmeyin, hatta 2 kişi de ölmeyin, mümkünse 3 kişi de ölmeyin. Bu 3’ten kastım çocuk sayısı değil. Bu sayı bizim ülkemizde insana verilen değerle ilgili. Biz artık, 1 tane şehidimiz ya da 1 askerimiz kaçırıldığında da önemsemiyoruz. Ne zaman ki 33 tane şehidimiz oluyor hepimiz “Aman Allah’ım, ne oluyor?” diyoruz ya da bir karakol basılıp 10 tane askerimiz kaçırılsa hassasiyet gösteriyoruz vatan için, millet için, insan için, güvenlik için. Ne zaman ki 301 oldu söylediğim söz şuydu: Eyvah! Bundan sonra 301’den öncesine kimse alarm çalmayacak.

Ermenek’in tek avantajı hemen 301’in üzerine olmasıydı ama Isparta Yalvaç’takilerin dezavantajı kömür değil elma toplamaya gidiyor olmalarıydı. Yalvaç’ta 17 kişi öldü, 29 tane insan yaralandı ve akıbetlerini henüz bilmiyoruz. Dolayısıyla skorlar ülkesi olduk; bu, çok acı bir şey. Şu anda tek başımıza ölürsek, hepimiz, unvanlarımız, sıfatlarımız ne olursa olsun, Sayın Bakan, Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, hepimizin hiçbir değerimiz yok. Yalnızca topluca ölmemiz gerekiyor. Bir otobüs insan ölürse kıymetli oluyoruz. Toplamda bu sene trafik kazasında can vermiş 3 bin küsur tane insanımız var. Şoförlerin iş güvenliğini hiç konuşuyor muyuz? Taksiciler öldürülüyor bu ülkede. İş güvenliğini konuşuyor muyuz? Çünkü bunlar asayiş sorunu gibi algılanıyor ülkemizde. Böyle bir durum yok. Bu ülkede çalışan güvenliğini önceliklemediğimiz sürece ve bizim iş sağlığını, iş güvenliğini yalnızca üniversitelerde ders diye okutma muradıyla yolu çıktığımız şu metinler olduğu sürece biz hiçbir konuda güvenlik, tedbir, önlem gibi kavramları konuşamayız.

Biliyorsunuz değerler soyuttur; herkes kendince bir tarif yapar. Sevgi, şefkat, vicdan, hassasiyet. Bunları çoğaltabilirsiniz ama en önemlisi hakkaniyettir. Bu da soyut bir kavram ve bütün değerler gibi herkes içini kendi dolduruyor. Biz neyle dolduruyoruz bir ona baksak. Totolojiyle yol alamayız, yüksek belagatlerle de bir şey olmuyor. Benim tek

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sağlık

Giriş :

Tarih : 6/1/2015

Stenograf :

Kayıt: Sağlık

Sayfa: 11

temennim, bundan sonra iş kazalarının olmaması elbette hepimizin istediği bir şey ama olası bir durumda da hak sahibi olabilmeleri için topluca ölmeleri. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan herkes için bu temennim geçerli, kendim dâhil. Tek başıma ölürsem hiçbir kıymetim yok, iş ki topluca ölmemiz lazım. Bu, çok acı bir şey ve burada bu işin bütün tarafları var. İşveren sendikası var, işçi sendikası var, kamu çalışanlarının temsilcileri var, her şeyden önemlisi Sayın Bakan var Hükûmet adına, devlet adına. Sayın Bakan, bu sözümlü tekzip edecek bir tek kelimeniz olamaz çünkü toplu bir can kaybı, toplu bir yaralanma olmadıkça, bu ülkede 1 tane ebola çıksın hiçbirimiz umursamayız ne zaman ki 10 tane olursa... Dolayısıyla skorlar ülkesi olduk, skor üzerinden konuşuyoruz. Çocuk sayısı, gol sayısı, her şeyin sayısı.

Hanımefendiler ve beyefendiler, hepimiz can taşıyoruz, hepimiz insanız. Lütfen, 1 kişi de olsa hepimiz için kıymetli olmalı. Bu acıları hepimiz bir şekilde, kimimiz gazetelerden yaşıyoruz, kimimiz evimizde yaşadık. Hiçbirimiz duyarsız kalamayız, birbirimizi yaşananlar üzerinden itham ederek de yol alamayız çünkü hepimiz bu geminin içinde seyahat ediyoruz ve bir Titanik'teyiz maalesef. Maalesef bu gemi bir Titanik. O yüzden aysberg nerede görünüyor nerede görünmüyor değil ama bir aysberg var ve ne kadarının görünüp görünmediği önemli değil. Ben ülkemizin skorlar ülkesi olmasından çıkmasını istiyorum. Partim adına rica ediyorum, bu ülkenin her vatandaşının çalışma hakkı var, inşallah çalışabilir, iş bulabilir ve bu çalışan insanların güvenlikleri hepimizin sorumluluğu.

Size yalnızca bir olayı da hatırlatarak bitirmek istiyorum: İş güvenliği, Çalışma Bakanlığıyla ilgili bir kanun görüşülüyordu yine bir gece saatiydi, yaz aylarıydı ve Meclis kapanmadan kanun çıkarılmak isteniyordu ve Sayın Bakan yine Çalışma Bakanıydı. Gecenin saat on iki sularında bir haber geldi "Meclisin ek binası -Bu binadan bahsediyorum- yapımındaki bir işçi vefat etti." diye. Sayın Bakan şunu söyledi: "O bizim çalışanımız değil." dedi ve ben Meclis kürsüsünde bunu şöyle söyledim: "Sayın Bakan, bu ülkede çalışan herkesten sorumlu olduğunuzu düşünüyoruz."

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Nasıl bir çalışanımız değil?

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – "Meclise ait bir çalışan değil." dediniz.

BAŞKAN – Meclisin dışındaydı Ruhsar Hanım, eğer hatırlarsanız.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – İçinde değil ki.

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Sayın Başkan, ben hatırlıyorum da, o konuşmamı da hatırlıyorum neye istinaden söylediğimi. Bunu bir sataşma veya Sayın Bakanı itham etme adına söylemiyorum. Az önce de söyledim, biz Titanik'te gidiyoruz hep beraber ve maalesef...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Meclisin dışında, Maliye Bakanlığının orada bir kaza...

BAŞKAN – Evet, Maliye Bakanlığının karşısında Sayın Oktay Vural, Sayın Süleyman Çelebi ve ben gitmiştim. Ama...

RUHSAR DEMİREL (Eskişehir) – Sayın Bakan, sonuçta, Sayın Başkan, size de bu sözüm: Bir çalışan vefat etmiştir, reddederek bir yere varamayız onu anlatmaya çalışıyorum. Maalesef ki o işçi tek başına öldü keşke o da 300 kişiyle ölseydi belki onun için de bir yasa çıkardı.

Şuna varmak istiyorum: Skordan insana indirgemeliyiz bu işi. Hepimiz için bu önemli, hepimizin acıları var, hepimiz bir şeyler yaşadık veya yaşama ihtimalimiz var ama tekraren söylüyorum ve bunu partim adına söylüyorum. İş güvenliği, iş sağlığı yasalarını çalışan sağlığı adı altında değiştirmeyi parti olarak tekrar öneriyoruz. Bu tür güvenlik çalışmaları için bütün iş kollarını kapsayan, yediden yetmişe herkesi eğitmeyi maksatlayan birtakım düzenlemeler yapılmasını öneriyoruz ve skorlarla değil, insanla ilgili yasalar çıkmasını istiyoruz. Yalnızca başımıza bir felaket geldiğinde hassasiyet göstermek doğru bir şey değildir. Bunlar tıpkı modalara benzer. Bazen herkes gider organ bağışı yapar ama sonra herkes unuttur. Benim partim adına temennim Türkiye'de çalışma hayatının daha adil, daha hakkaniyetli ve daha insani olması için biz parti grubu adına gereken her tür kolaylığı sağlayacağız, Hükûmetin de aynı şeyi yapacağını düşünüyorum. Umuyorum alt komisyonda ve Genel Kurulda verilecek önergelerle bazı düzenlemeler yapılır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Her insan hayatının bizim için de çok önemli olduğunun altını çizerek Ruhsar Hanım'a teşekkür etmek istiyorum.

Evet, şimdi, söz hakkını Süleyman Bey'e veriyorum.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli meslek örgütlerimizin, işveren, işçi sendikalarımızın değerli temsilcileri, Bakanlık bünyesinde görev alan değerli uzman arkadaşlarımız; hepinizi ben de saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Şimdi, biliyorum yarın bunlarla ilgili daha detaylı değerlendirmeleri hep beraber yapacağız ve çağırılmayan diğer kurumları çağıracağız ve bunu konuşmaya ihtiyacımız var. O dönemde yaptığımız uyarıları eğer dikkate alsaydınız... O gün büyük emekler verdik, siz de bu işin içindeydiniz Sayın Başkan. Çok değerli arkadaşlarımız, komisyon üyelerimiz de vardı,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sağlık

Giriş :

Tarih : 6/1/2015

Stenograf :

Kayıt: Sağlık

Sayfa: 12

yoğun bir çalışma yaptık ve o gün ifade ettik, bir muhalefet kimliğiyle değil; çıkardığımız yasa “İş sağlığı, iş güvenliği” diye tanımlanan, biz “İşçi sağlığı iş güvenliği” dedik, ismini değiştirdiniz, ismini de değiştirdiğiniz sürece ilişkin, bu yasanın iş kazalarını önlemeyeceğini, bununla ilgili uzman görüşleri... Yani biz bunları kendimiz uydurmuyoruz, işte Mimar ve Mühendisler Odasının görüşlerini alıyoruz, Türk Tabipler Birliğinin görüşlerini alıyoruz, ilgili sendikaların görüşlerini alıyoruz. Dolayısıyla, bu işte uzmanların bu konudaki bize verdikleri bilgileri dikkate alarak önerilerde bulunduk. Yapmayın, etmeyin, bu yasayı böyle çıkartırsanız iş kazalarını önlemiş olmayız ve burada da asla siyasi bir polemik için bunları yapmadık, yalnız eleştirmedik, önerilerimizi de yaptık. Ciddi önerilerimiz vardı ama o önerilerimizin hepsi yine o gün yapılan oylamalar sonucu reddedildi. Şimdi, bugün yeniden, tabii ismi iş sağlığı, iş güvenliği ama içinde evvel Allah yok yok -biraz önce anlattım bir daha saymayayım- yani bu torbanın içinde iş sağlığının ötesinde birçok düzenleme var. Yani görünürde iş sağlığını konuşacağız ama benim uzmanlık alanım, örneğin yarın ben komisyonda görev alacağım biliyorum, diğer bir arkadaşım alacak, onu da biliyorum ama bir bakıyoruz bir bu yasanın tümünü konuştuğumuzda bizim alanımızın dışında, bizim alanımızın, uzmanlık alanımızın dışında çokça yasayı burada görüşeceğiz ve karar vereceğiz. Hâlbuki bu işin uzmanlık alanıyla ilgili tabii ki geniş kapsamda aslında Plan Bütçeyi ilgilendiren kısmı var, aslında diğer komisyonları, Eğitim Komisyonlarını ilgilendiren, hatta, oranın da görüşü alınmalı. Yani bunları söylerken hani şey olsun diye söylemiyorum yani ciddi anlamda o komisyonları ilgilendiren önemli düzenlemeler var, uzmanlık alanlarına göre... Şimdi, 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumuyla ilgili tam on beş maddeyi görüşeceğiz, uzmanlık alanım değil. Bu anlamdaki uzmanlık alanından kim buraya gelecek, bunu da bilmiyorum. Gene biz kiminle muhatap olacağız, Bakanlıkla muhatap olacağız, Çalışma Bakanlığı burada bununla ilgili düzenlemeleri kendi uzmanları değerlendirmelerde bulunacak soru sorduğumuzda biz, biz de ona göre karar vereceğiz. Onun için yasaları yaparken doğru yapmaya, doğru analiz etmeye ve bu yasalar... Eskiden yasalar çıkıyordu bu Parlamentodan ve baktığınız zaman ta 1935 yılında, 1930 yılında çıkan yasalar var hâlen yürürlükte, kendi kimliğini kaybetmemiş, anlaşılır bir dille yazılmış. Demek ki yürürlükte olduğuna göre hâlen o kanunlar o kadar geniş perspektifte değerlendirilmiş ve yasalaşmış. Şimdi biz, kanunları bir günde değerlendiriyoruz, bir gecede oyluyoruz, ertesi sabah yürürlüğe koyuyoruz, bundan kanun çıkıyor. Kanunun yapımından kaynaklanan sorunlarımız var. Sayın Bakan hatırlar, gecenin o saati, evet beraber gittik, doğru. O vatandaş öldüğünde sizinle beraber gittik Sayın Başkan. Oktay Vural, ben konuşurken kürsüde, dedim ki, şu anda ben konuşuyorken şu anda bir kişi ölüyor olabilir. Ne yazık ki bizim Meclisin bahçesinin yanında bir yerde öldü ve bu çalışan çocuğu hatırlayın, siz de biliyorsunuz Sayın Başkan. Şimdi Komisyon Başkanlığını yaptığınız için, onun için Başkan diyorum. Sabah İzmir’den gelmiş sekizde, kaza gece on birde oluyor, on dört saat çalışıyor, on beş saat çalışıyor, ihaleyi veren Ankara Büyükşehir, taşeron tabii şirket. Taşeron şirketin yaptığı uygulamanın sonucu. Biz bununla ilgili düzenlemelere ilişkin eleştirilerimizi yaptığımız zaman yanlış yapıyorsunuz...

AYTUĞ ATICI (Mersin) - Yine ucu AKP’ye dayandı yani Büyükşehirin taşeron şeyiyse.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Öyle olunca öyle oluyor.

Peki, o zaman ne yapalım. Yani bugün tarihî bir günse, hâlen bunun üzerinde ağıtlar yakmayacaksak, gerçekten iş sağlığı iş güvenliği konusunda sosyal tarafları da tabii ki dinleyeceğiz ama yalnız dinlemede kalmamanızı temenni ediyorum, tek ricam bu. Yalnız dinleyip, bildiğini okumama tavsiyesini bir kez daha buradan açık yüreklilikle ifade ediyorum. Eğer bu yasada da sonra ölümler olursa bu ölümlerin bütün sorumlusu AKP İktidarı olacak ve bu ölümlerin sorumlusu bu Komisyonda o oyları, o şekilde verenler olacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Özel size söz veriyorum.

Buyurun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Bakan, Sayın Başkan. Şahsınızda salondaki herkesi saygıyla selamlıyorum. Alt komisyon kurulacağı için çok kısa bir değerlendirme yapacağım. Alt komisyonunun kurulmasından önce önemli gördüğüm üç, dört tane hususa değineceğim. Bu yaptığımız görüşmelerinin de, kanunun geneli üzerindeki görüşmeler hükmünde olmadığını, alt komisyon öncesi sadece önemli gördüğümüz birkaç hususa temas ettiğimizi ifade edeyim.

Birincisi, Sayın Atıcı ile Sayın Ruhsar Hanım’ın ifade ettiği konuyu bir kez daha çok önemseyerek şunu söylüyorum: Soma’dan sonra ölenler, kaybettiklerimiz, Ermenek’ten önce kaybettiklerimiz, aradaki sürededir. Örneğin Soma’da o sırada yan madende kaybettığımız işçinin annesine, çoluğuna çocuğuna şunu söylüyoruz: “Senin oğlun ölmekte gecikti ya da senin oğlun hayatını kaybederken geç kaldı, diğer 301 arkadaşınla birlikte ölseydi bu haklardan yararlanırdı.” Bu, doğru bir yaklaşım değil. Bunun akılla, vicdanla izahı yok. Bu Komisyon Sayın Bakanımızdan şunu bekler: Soma’dan önceki, Soma ile Ermenek arasındaki ve bundan sonraki süreçte hayatını kaybedecek olan, iş kazalarında ve maden kazalarında hayatlarını kaybedeceklerle ilgili toplu bir ölümden sonra yeniden bir yasa yapmayı gerektirmeyecek ve tek tek kayıplardaki ailelerin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sağlık

Giriş :

Tarih : 6/1/2015

Stenograf :

Kayıt: Sağlık

Sayfa: 13

yani geride kalanların mağduriyetlerini giderecek bir ortak akılı bulmamız lazım. Yoksa bu komisyonun hiçbir üyesi, Soma'dan sonra Ermenek'ten önce hayatı kaybetmiş bir madencinin çocuğuna yaptığımız işi izah edemez; ben edemiyorum. İnsanlar bu konularda iktidar muhalefet ayırmıyorlar, ayırmamakta da haklılar. "Siz bölgemizin milletvekilisiniz, benim çocuğum İmbat Madencilikte temmuz ayında öldü. Neden bana bu haklar verilmiyor?" diyor. "Soma'yla sınırlı." desen, Ermenek'te... O zaman Sayın Bakanım şöyle bir algı yerleşir ve şu eleştiri haklı bir eleştiri olur: "Siz 301 kişi ya da 18 kişi hayatını kaybettiğinde ortaya çıkan infiali ortadan kaldırmak için bir şey yapıyorsunuz." gibi algılanır. Bunu hiçbirimiz, bu Parlamente'nin üyesi hiçbirimiz vicdanlarımıza anlatamayız. Lütfen bir talimat verin, yarın alt komisyonunda olgunlaştırılalım ama bu mağduriyeti ortadan kaldıralım.

İkinci husus, ben sizin teklifinizde, bu Meclisin bütün partilerin oy vererek kurduğu Soma Komisyonunun raporundaki "öneriler" kısmında yer alan önerilerin yüzde 80'ini içermediğini görüyorum. Şimdi, muhalefet partileri, muhalefet milletvekilleri kanun teklifleri verirler, çıkarlar konuşurlar, çoğunluk oyuyla reddedilir, o olur bu olur. Araştırma komisyonu kurulmasını öneririz, reddedersiniz, bir faciadan sonra hep birlikte kurarız. Ama 4 partinin birlikte kurduğu bir komisyon bu Soma Komisyonu. Bu Komisyon yaptığı harcamalarda bu devletin parasını harcadı, kullandığı irade doğrudan millî iradedir ve 4 partinin... Bakın, "Muhalefet şerhimizdeki bizim önerilerimizi alın." dersem bu siyaseten tartışmalı bir durum. Onları burada ben savunurum, arkadaşlarımız savunur, önergelerimizi sunarız, kararı Komisyonumuzun değerli üyeleri verir, verilen karara saygılıyız. Ama bu Meclisin ittifakla kurduğu Soma Komisyonunun ittifakla önerdiği meseleleri siz bu kapsama koymazsanız baştan aşağıya millî iradeye saygısızlıktır, Meclis iradesine saygısızlıktır, Meclisin görevlendirdiği bir komisyonun yaptığı çalışmaları hiçe saymaktır. O Komisyonun üyesi iktidar partisi milletvekili arkadaşlarımız var burada. Onlar da herhâlde o emeklerini ve o iradelerini savunacaklardır. Lütfen -alt komisyon kurulması bunun için de bir fırsat- Bakanlık bürokrasisi Soma Komisyonunun önerilerine baksın, onları da bu kapsama dercedelim.

Bir diğer husus, siyaseten tutarlılık açısından 12 Kasım günü Sayın Başbakan Davutoğlu tarafından açıklanan, bence tartışmalı ama bazı yönleriyle de ihtiyaç olan hususların da tasarınızda tam olarak karşılık bulmadığını görüyoruz. O yönden de incelenmesinin siyasi tutarlılık açısından önemli olduğunu ve oradaki bazı hususların buraya eklenmemesi durumunun tarafınızdan nasıl savunulabileceğini bilmiyorum çünkü o anda çıkıp Ermenek sonrası yeni bir paket açıkladınız. Şimdi de bir şey getiriyorsunuz. Ama onun içinde olanlar bunun içinde yok.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Neymiş onlar?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Yani eğer bürokratlar... Şimdi tek tek tartışacaksak... Ben hazırlık yaptım, bürokratlarınızla yarın paylaşabilirim. Şimdi vereyim, yarına hazırlık olur.

BAŞKAN – Sayın Özel, yarın tartışalım.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Bakan "Neymiş onlar?" dedi de ondan, özür dilerim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Hazır varsa...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ben vereyim yani bunların eklenmesi lazım diye.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Tekrar ediyorum, itiraz anlamında değil. Bazı konular, Maden Kanunu olarak sevk edildi şimdi, Maden Kanunu'nu ağırlıklı olarak ilgilendirdiği için oradadır. Mesela taşeron konusu, çalıştırılmayacağı konusu Maden Kanunu'yla ilgili bir düzenlemedir, orada geliyor. Onun için, havza madenciliği ve burada ifade edilen birçok konu orada yer alıyor. Bizi ilgilendiren boyutu iş sağlığıyla ilgili, işçi sağlığıyla ilgili bölüm.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Bakanım, şöyle: Tabii, eğer bu tasarının içinde sadece bizim Komisyonu ilgilendiren konular olsaydı ve olacaksa...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Torba Sayın Bakan.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bu torbanın içinde başka şey... Şimdi, bunun içine siz madenlerdeki taşeronu koymayıp da... Mesela geçen seferki Maden Kanunu'na sezaryenden alınan katılım payını koymuştunuz. Şimdi, o zaman neyle izah edeceksiniz bunu?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Maden Kanunu gelmemiş olsa haklısınız, onları da koyacaktık.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – O torbaydı, torba.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Ama bu da torbaya dönüştü, bu da torba.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Özgür Bey, bakın, itiraz değil, konu anlaşılabilir diye söylüyorum. Yani şimdi Maden Kanunu'nu müstakil kanun olarak çıkarma konusunda Hükûmet bir irade ortaya koydu ve Meclise bunu gönderdi. O düzenlemeler, o yasa çıkmamış olsaydı, Maden Kanunu çıkarılmamış olsaydı Sayın Başbakanın zikrettiği konular bu yasada olacaktı. Onu anlatıyorum.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Bu dönem yetişmeyebilir. Koyalım, onu getirirseniz buradan...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sağlık

Giriş :

Tarih : 6/1/2015

Stenograf :

Kayıt: Sağlık

Sayfa: 14

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Şimdi, o konuda taşeron uygulanmasının ertelenmesiyle ilgili iradenizi de görüyoruz ayrıca. Biz de başka bir şey söylüyoruz. Biz de diyoruz ki madem madencilikle ilgili bir şey yapıyoruz. Her zaman yaptığınız ve maalesef -en çarpıcı örnekle söyledim- seziyenin katılım payını bile Soma Kanunu'na dercettiniz. "Nasılca Maden Kanunu çıkacak." Getirin, burada geçirelim efendim, aciliyeti var. Orada da az yorulur arkadaşlar, onu söylüyorum.

Bu talebim Komisyon Başkanlığından. Şu çok doğru bir yaklaşım: Bütün partilerin vermiş olduğu kanun tekliflerinin –zaten iç tüzüksel bir zorunluluk- birleşmesi. Ancak, Meclisin işleyişinde şöyle bir şey var: Verilen kanun teklifini Kanunlar ve Kararlardaki yasama uzmanları okuyorlar. İçinde akçeli bir konu varsa doğrudan Plan ve Bütçeye veya bir başka komisyonu ilgilendirdiğini düşünürse başka bir yere yolluyor ama özü buraya ilişkin olabiliyor. Çok sayıda arkadaşımız bize başvuruyor, "Bizim kanun teklifimiz var bu konuyla ilgili, Plan ve Bütçede bekliyor." Ben İç Tüzük'ün 34'üncü maddesinin üçüncü fıkrası gereğince, Komisyonumuz tarafından ilgili komisyonlarla ve Meclis Başkanlığıyla yazışılarak bu kapsamda olduğunu değerlendirdikleri ya da bizim değerlendireceğimiz -bizim uzmanlarımız da ayıklayabilir bunu hızlı bir şekilde- sayın milletvekilleri tarafından verilmiş kanun tekliflerinin de İç Tüzük 33'ün üçüncü fıkrası gereğince Komisyonumuza talep edilmesini ve dört başı mamur bir çalışmanın kurulacak alt komisyon tarafından yapılmasını talep ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Cemalettin Bey'e söz vereceğim.

Sayın Şimşek, buyurun.

CEMALETTİN ŞİMŞEK (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli misafirler; buradaki konuşmaları da takip ettikten sonra Sayın Bakanım, herhâlde en büyük sorunun bizim kanun yapma tekniğiyle alakalı olduğunu, dolayısıyla bu kanun yapma tekniğinin de düzeltilmeden ne kadar böyle kapsamlı vesaire kanunlar gelirse gelsin doğru düzgün görüşemeyeceğimizi... Çünkü burada hakikaten -biz aile, sağlıkla ilgili komisyonuz- bizim komisyonu ilgilendirmeyen ve bütün şeyler... Ben 24'üncü Dönem milletvekiliyim. Her gelen yasa böyle geliyor, içinde başka şeyler var. Komisyonu ilgilendirmeyen birçok şeyi torbayla beraber getirip içerisine koyuyorsunuz. Dolayısıyla koyulduğu zaman bizim bilemediğimiz -araştırma yapacak zamanınız olmadığı, bize zaman verilmeyen çalışmak için- böyle konularla karşı karşıya kalıyoruz. Dolayısıyla Hükûmet de bir aceleyle, konjonktüre göre, duruma göre, kişiye göre adrese teslim yasalarla geliyor buraya. Yani ne maksatla getirildiğini çoğu kez de anlayamıyoruz. Dolayısıyla, buradan sağlıklı bir şey çıkmıyor. Neden? Bakın, bu 2012 yılında "İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası" diye getirildi bu yasa. "Son derece güzel, çok önemli, hiçbir şey olmayacak." dediler. Ama iki buçuk yıl geçtikten sonra, muhalefetin o zaman çok fazla çalışma yapmadan bile itiraz ettiği maddeleri burada şimdi düzelterek getirmişsiniz. Mesela, iş sağlığı güvenliği uzmanı ile iş yeri hekiminin güvencelerini o zaman muhalefet burada söylemişti. Dedi ki: "Bunlar işverene bağlı olarak çalışırlarsa, güvenceleri olmazsa burada doğru düzgün bir denetim ve şikâyetlerini yapamazlar." "Yok." dediniz. İktidar bir de getirdiğini doğru zannedip onda da dayatıyor ve diretiyor. Dolayısıyla, dinlenmeyince de o şekilde çıktı. Ben hatırlıyorum, o gün bu maddenin iş yeri hekimi ve iş sağlığı güvenliği uzmanı açısından güvenceye kavuşturulması gerektiği burada arkadaşlarımız tarafından önerildi ama kabul edilmedi. Bunda da görüyorum ki gene pek çok eksiklikle beraber... Bize daha iki üç gün önce haber verildi, çok fazla çalışma imkânımız da olmadı. Gördüğümüz kadarıyla birçok eksiklikleri içeriyor. Yani bir defa kanun denilen şey öngörülü, uzun vadeli, uzun bir çalışmanın ürünü olarak masaya getirilir, konuşulur ve karara bağlanır. Ama bizde öyle olmuyor. Nedense bu dönem -önceki dönemleri bilmiyorum- bir torba hâlinde geliyor, paldır küldür buradan, iktidar da işte o iradeye dayanarak... Arkadaşlarımız da, iktidar milletvekili arkadaşlarımız da çok fazla içeriğini vesairesini bilmiyorlar. İktidar tarafından geldi diye, Hükûmet teklifi ya da tasarısı veya teklif olarak geldi diye onaylıyorlar. Bir defa, bunu buradan öncelikle ifade etmek isterim.

Bir de bizim sorunlarımızın bir tanesi de şu: Yasayı yapıyoruz, burada çok güzel yasa diyoruz ama uygulaması, sahada uygulaması yok. Uygulaması olmayan bir yasanın hiçbir faydası olmuyor dolayısıyla. Yani Sağlık Komisyonu olarak bir defa Avrupa Birliğinde öyle bir sağlık komisyonları toplantısına katıldım. Orada bile biliyorlar. Dediler ki bize: "Siz bu yasalarınız var diyorsunuz ama uygulamıyorsunuz ki." Sahada uygulaması yok, dolayısıyla uygulaması olmayan bir yasanın ne önemi var bizim için? Sadece bir algı yönetimi olarak, insanların algısını yönetmek amacıyla, soruna çözüm bulmak amacıyla değil de insanların algısını yönetmek amacıyla çıkarılmış yasalarla karşı karşıyayız. Algı yönetimi oldu mu işimiz tamam oluyor. Yani biraz evvel söylendiği gibi eğer İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası çıkacaksa bu madende çalışan için de, diğer madenlerde çalışan için de, herkes için olmalı. Yani işte biraz evvel dile getirildi, Soma'da 301 kişi öldü diye. Özel bir yasa çıkarıldı ama Zonguldak'ta daha önce de ölmüş 3-5 kişi, onlar o haklardan yararlanamıyorlar. Böyle adaletsizlik, böyle bir dengesizlik olamaz, onu ifade etmek istiyorum. Bunun dışında, burada bir şey daha var. Devlet özellikle bunu yapıyor, geçmişte de ben yaşadığım için burada söyleyeceğim. Şimdi, 6'ncı maddede zannediyorum, diyor ki: Ölümlü iş kazası meydana gelirse iki yıl devlet ihalelerinden istifade edemeyecek o işyeri sahibi. Şimdi, başka bir şeyden dolayı, başka bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sağlık

Giriş :

Tarih : 6/1/2015

Stenograf :

Kayıt: Sağlık

Sayfa: 15

işten dolayı başka bir yerden cezalandırılması ne şeyin hukukiliğine uygun bana göre ne de bu soruna çözüm üretir. Bir zaman ben de yanımda çalışan bir sigortalının şeyini ödemediğim, atlamışız, bir de yazılar falan da gelmiş ama 300-500 lira bir şey, değeri çok fazla olmadığı için görmemişim. PTT'den telefon ediyorlar bana "Telefonunu keseceğiz." diye. Niye? "Senin sigortaya borcun var." "Ya size borcum var mı?" "Yok." Benim telefonumu niye kesiyorsunuz? Şimdi burada da böyle bir şey var. Şeyden dolayı adamın orada ihale almasını önlüyor. Yani burada şu var: Burada devletin...

BAŞKAN – Cemalettin Bey toparlıyoruz değil mi.

CEMALETTİN ŞİMŞEK (Samsun) – Şimdi, burada anlatmaya çalıştığım şey şu: Yani yasa devletin görevini yerine getirmeyeceğini, o konudaki iş sağlığı ve güvenliğini sağlamayacağını başka bir şekilde cezalandırarak üstünü örtmeye çalışıyor. Esas olan devletin görevini yapması, vazifesini yapması. Bir başka şekilde oradaki can öldükten sonra sen onu iki yıl ihaleden mahrum etsen ne olacak? Bunun bir anlamı var mı. Onun için yani bir başka şekilde cezalandırmak yerine oradaki iş sağlığı ve güvenliğini sağlamak önemli, devlet bunu yapmalı, öteki şey işinden dolayı cezalandırmamalı, devlet oradaki görevini yapmalı. Onu da ifade ettikten sonra...

Bir de, yasaların hakikaten insanı öncelemesi lazım. Bu dünyada yapılan bütün hizmetler -burada daha önce de söylendi, ifade edildi- insan içindir. İçinde insan olmayan yasa da olsa, uygulama da olsa bir önemi yok. Çünkü niye konuşuyoruz burada yapılan işleri? Doğayı korumak niye istiyoruz? İnsan için istiyoruz. Başka bir şeyi niye istiyoruz? İnsan için istiyoruz. Yasalar insanı öncelemeli, insanı öne çıkarmalı. Belki para olarak verebileceğiniz asgari ücret düşük olabilir ama orada sağlığını koruyamıyorsanız, iş sağlığını, güvencesini sağlayamıyorsanız vereceğiniz paranın da bir önemi yok bana göre. Bu bakımdan öncelikle insan olmalı yasaların içerisinde, insan değerlendirilmeli, bunu da öncelikle vurgulamak isterim.

Tabii maddelerde, alt komisyonda vesairede konuşacağımız şeyler olacak ama genel sorunumuzun kanun yapma tekniği olduğunu, getirilme biçimi olduğunu, karşılıklı tartışılmadan bir dayatmayla yasaların parmak çoğunluğuyla çıkarıldığını söylüyorum. Hepinize teşekkür ediyorum.

Sağ olun Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Cemalettin Bey.

Son sözü Nurettin Bey'e veriyorum.

Buyurun efendim.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ben, çok uzun konuşmayacağım, alt komisyonda yeterince konuşulacak, tartışılacak. Ben sadece bir konuya değinmek istiyorum. Özellikle bu mesleki yeterlilik belgesiyle ilgili gerçekten yani Türkiye'nin çok büyük ihtiyacı olan bir konu. Şimdi, soruyorlar: "Nerede çalışırsın?" diyorlar "Ne iş olursa yaparım." Hepimizin başında, biliyorsunuz. Dolayısıyla, bu mesleki yeterlilik belgeleriyle ilgili çalışmaların yerinde olduğunu, yetersiz bir süreç yaşandığını belirtmek isterim ancak burada çok önemli bir konu var, mesleki yeterlilik belgesi sınavları ve belge masraflarının ilgili maddelerde öngörüldüğü şekilde İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanıyor olması. Arkadaşlar, burası işsiz kalan, işsiz olan vatandaşlarımız için ayrılan bir fon bu ama görüyoruz ki, bu fonu ya GAP'a aktarıyoruz üstüne yatıyoruz ya kaçak saraya ak saraya Cumhurbaşkanlığı sarayına aktarıyoruz gizli bir şekilde ya da bu tür şeylere aktarılıyor. Ben de diyorum ki, eğer gerçekten paramız varsa bu sınavların devletin bir görevi olduğunu, genel bütçeden karşılanması gerektiğini, burada da bu konunun dikkate alınması gerektiğini, genel bütçeye aktarılması gerektiğini belirtmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım tasarının görüşmelerini tamamladık, size söz...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, efendim, iş sağlığı güvenliği düzenlemeleri tabii birimizi değil bütün hepimizi ilgilendiren konular. Dolayısıyla burada böyle bir muhafazakâr bir bakış içerisinde olmadığımızı herkesin bilmesini istiyorum. Çalışma hayatıyla ilgili düzenlemeler çok geniş tarafları da ilgilendirdiği için Türkiye Büyük Millet Meclisinde yasalaşması da zor konu başlıklarıdır. Ama konuşmamın başında ifade ettiğim gibi çok önemli yasaları Meclisten geçirdik, yasalaştırdık, yani şöyle geriye dönüp baktığımız zaman çalışma hayatıyla ilgili belki bazı düzenlemelerin, lokal düzenlemelerin dışında geneli itibarıyla ana konuların hatta reform düzeyindeki düzenlemelerin Meclisten geçtiğini rahatlıkla söyleyebiliriz.

Şimdi, iş sağlığı güvenliğiyle ilgili sorun, problem mevzuattan mı dersek haksızlık yapmış oluruz. Benim kanaatime göre, bizim tespitlerimize göre ana sorun güvenlik kültürüyle ilgili yaşadığımız bir problemdir. Eğer bu konuda biz ülke insanı olarak, işveren ve işçi olarak eğer gerekli kazanımları elde etme konusunda bir çaba içerisinde olmazsak, bu güvenlik

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sağlık

Giriş :

Tarih : 6/1/2015

Stenograf :

Kayıt: Sağlık

Sayfa: 16

kültüründen uzak duruşumuz devam ederse endişe ederim ki bu üzücü olaylarla belli periyotlarla yüzleşmeyle karşı karşıya kalacağız. Onun için esas mesele farkındalıktır ve güvenlik kültürü sorunudur.

Şimdi efendim, az önce Süleyman Bey söyledi yanılmıyorsa “İşte, yasa çıkarken şunlar nedir?” dersiniz. Ben şimdi Cumhuriyet Halk Partisinin teklifini çok ayrıntılı bir şekilde inceledim. Burada inanın, kazaları önlemeye dönük diye çok ciddi bir şey biz bulamadık yani. Ki, buna rağmen kırk yedi maddeyi tekrar hep beraber inceleyeceksiniz, inceleyeceğiz. Gerçekten, kazaları önlemeye dönük, engellemeye dönük bir şey varsa onu almak bizim görevimiz. Fakat yani yasaya efendim şu konmadığı için...” şeklinde bakmaktan ziyade... Bir örnek vereyim, ayın 3’ünde, yeni yılın 3’üncü gününde Edirne’de bir kaza meydana geldi, maden kazası. Bilemiyorum bakma imkânınız oldu mu. Fatma Çakır İşletmeleri, tanımam etmem, bilmem, iş yerinin sahibi bu. Fatma Çakır Hanım’ın iki ocağı var ve 2013 yılında bu ocağı mühürlemişiz, kapatmışız ve kimse bu işin sahibi, kaçak bir şekilde orada üretim yapıyor. Bir işçi vagona sıkışarak hayatını kaybediyor.

NURETTİN DEMİR (Muğla) - Devlet nerede Sayın Bakan?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Bu yaklaşım... Devlet, sabah akşam 77 milyon kişiye yeni bir 77 milyon görevlendiremez. Devlet görevini yapmış, denetimini yapmış, cezasını yapmış, mührünü de çakmış. Şimdi siz, bir sorumlu vatandaş olarak, sorumlu bir işveren olarak davranmayıp bu kadar geniş dünyaya gerçekten güzel örnekler sunduğumuz işverenleri lekeleyecek durumda yanlış işlerin peşinde koşarsanız yani bunun başka türlü izahı mümkün değil. Bu mühürlenmiş ve yasal olarak çalışması mümkün olmayan tespitlerle mühürlenmiş bir ocak. Siz bunu...

HASAN ÖREN (Manisa) - Bu örneği niye veriyorsunuz?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Şunun için veriyorum yani konu...

HASAN ÖREN (Manisa) - Yani bunu destekleyen bir siyasi görüş mü var burada?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Yok yok kimseye değil. Şunu söylüyorum, konu...

HASAN ÖREN (Manisa) - CHP’nin önerisi olmayandan girdiniz...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) - O geçti. Hayır efendim, hayır hayır. Hasan Bey, değil, değil. Hiç ilgisi yok.

BAŞKAN – Sayın Ören, Sayın Bakanı dinleyelim efendim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) - Onu söyledim eğer bununla ilgili diyorum sorun çözmeye dönük, kazaları önlemeye dönük varsa bir çözüm önerisi alacağımızı söyledim. Ama bakınız, yasada şu olmadığı için değil. Kapalı bir ocağı çalıştıran bir insana yasada neyin olduğu bir şey ifade etmiyor, onu anlatmaya çalışıyorum.

HASAN ÖREN (Manisa) - Tabii, o örnek olmadı.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) - Yasaya ne koyacaksınız?

BAŞKAN – Sayın Ören, teşekkür ediyorum, kesmeyelim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) - Dilediğiniz ne varsa yasaya onu koyalım ama bir kapalı, çalışılmaması gereken bir ocağı çalıştırma düzenbazlığını gösteren bir işletmeci varsa, bunu, inanın, bir şeyle izah etmek mümkün değil.

Kanun yapma tekniği konusunda arkadaşlarımız önemli şeye temas etti, ben aynen katılıyorum ama bu, Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan ağırlıklı geçmişte iktidar olan partilerin de müracaat etmek de zorunda kaldıkları bir durum yani bu torba dediğimiz düzenleme. Keşke olmasa ama dönem sonu itibarıyla bir ihtiyaç olduğu da bir gerçek. Yani bunlar belli dönemlere hasredilebilir. Bir çekidüzen verilmesinde yarar olduğunu ben de ifade ediyorum. Şimdi biz de dönem sonuna geldik. Belki de alt komisyon çalışmalarında yine Aile Komisyonumuzu –aile, sağlık ve özellikle çalışma ve sosyal işler olduğu için- ilgilendiren konular varsa ağırlıklı olarak bunların ilave edilmesinde ve bu sorun alanlarının çözülmesinde ben de yarar görüyorum. Bu yasanın da buraya gelmesi konusundaki memnuniyetimi de ifade ediyorum çünkü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ana komisyonu bu Komisyon. Tasarımızın burada görüşülmesinin de doğrusu bizleri çok memnun ettiğini ifade etmek istiyorum.

Son olarak, tabii ki güvenlik kültürünün yanında yapısal sorunlarımız var. Bunları da açık yüreklilikle konuşuyoruz ve arkadaşlar dile getirdiler, burada ifade ettiler, dediler ki havza madenciliği, teknoloji yani madencilik açısından bakarsanız taşeron uygulamalar gibi sayabileceğimiz üç dört önemli başlık yapısal sorunları içeriyor. Yapısal sorunlarla beraber ki Maden Kanunu’muz o konulara neşter vuracak bir düzenlemeyi inşallah buraya mı gelir, Plan ve Bütçeye mi gelecek bilemiyorum, hangi komisyona gelecekse, oradaki düzenlemeler, yapısal sorunları ortadan kaldıran düzenlemelere eş değer buradaki düzenlemelerin iş güvenliği açısından önemli noktalara taşınmamıza vesile olacağı inancı içerisindeyim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sağlık

Giriş :

Tarih : 6/1/2015

Stenograf :

Kayıt: Sağlık

Sayfa: 17

Tabii, söylenecek çok konular var. İnşallah alt komisyonumuz yoğun çalışmasını gerçekleştirip katkıları sunduktan sonra tekrar maddelerin görüşülmesinde ve Genel Kurul safhasında da hep beraber söz alacağız, katkılarımızı el birliği sunmaya devam edeceğiz.

Son iki konu... İş sağlığı güvenliği denetimi yok, iş sağlığı güvenliği uzmanı var. Bu konu karıştırılıyor yani sanki iş sağlığı güvenliği uzmanlarının görevi denetim yapmak; değil, burada iş sağlığı güvenliği kurallarının uygulanıp uygulanmadığına dair işverenin bünyesinde çalışan bir eleman, bu denetmen değil, müfettiş değil. Bu konuda bir kafa karışıklığı var genelde medyada da değerlendirmeler yapılırken. Onu ifade etmek istedim.

MYK, Nurettin Bey, dediğiniz gibi, inanın bu yasanın en önemli ayaklarından birisi. Mesleki Yeterlilik Kurumu bünyesinde 570 meslek standardı belirlendi yani en çok mesai harcadığımız alanlardan bir tanesi Çalışma Bakanlığının bu oldu. Nasıl iş sağlığı güvenliği uzmanımız yok idi ise bugün bu düzenlemelerle iş sağlığı güvenliği uzmanlığına 2012'den sonra geçebildiysek meslek standartlarıyla ilgili de uluslararası düzeyde geçerli olan bu standartların şimdi MYK vasıtasıyla 570'nin belirlenmiş olması ve bundan sonra Çalışma Bakanlığının yayınlayacağı mesleklerde sınava girip bu belgeyi alanlar ancak o işlerde çalışabileceklerse bu düzenleme bütün olarak baktığınız zaman bu yasanın en önemli ayaklarından bir tanesi. Yani cephede sıva yapan bir inşaat ustası, cepheyi giydiren, inşaatın cephesini giydiren bir inşaat ustası bu sertifikayı almak durumundadır çünkü en tehlikeli işi yapıyor. Bu belgeyi alan bir insan ise nasıl çalışacağını, hangi koşullarda çalışacağını bilen birisidir. Dolayısıyla işi kökünden çözmenin yolu eğitimidir ve bu uluslararası düzeyde sertifikalandırılmış elemanlarla bu işlerin görülmesidir. Bu yine bir miktar zamanımızı alacak. Tasarıda gördüğünüz gibi, 2019'a kadar biz mevcut şu andaki çok tehlikeli iş yerlerindeki, tehlikeli ve çok tehlikeli iş yerlerinde çalışanların bu belgeyle buluşmalarını sağlama gayreti içerisinde olacağız ama bu sürekli devam edecek. Artık vasıflı, nitelikli insanlarla, o işin uzmanı, o işte birikimi olan elemanlarla iş görme safhasına geçmemiz hâlinde sıkıntılarımızın azalacağı inancındayım.

Diğer politik amaçla söylenmiş... Ak Saray, İŞKUR, bunların bir ilgisinin olmadığını...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Geçen sefer de söylediniz ama bir açıklama, net bir açıklama getirmediğiniz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Efendim, böyle bir...

NURETTİN DEMİR (Muğla) – İnşallah getirirsiniz yarın bir gün.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Hayır, böyle bir ödeme nasıl yapılabilir? İşsizlik Fonu'nun ödemelerinin nelere yapılacağını çok net belirlemişiz. GAP'a verilen bir miktar para var, doğrudur ama yasayla verilmiştir, yasayla buraya yapılabileceği yasaya konduğu için verilmiştir. Yani bunları bu kadar ucuzlatmasak iyi olur diye düşünüyorum. Bir haksızlığa da vesile oluyoruz, hatta iftiraya varıncaya kadar yani hem kurumlarımız açısından son derece yanlış bazı yaklaşımlar kamuoyuna mal edilmeye çalışılıyor, algı yönetimiyle mal edilmeye çalışılıyor. Bunların astı astarının olmadığını bir kez daha ifade ediyorum.

Ben, alt komisyonda, gerçekten, arkadaşlarımız ifade ettiler, bir parti ayrımı gözetmeksizin, bir siyasi bakış açısı değil, tüm tarafların çünkü kalıcı bir şey, insan sağlığını ilgilendiren bir şey, burada yapılabilecek en sağlıklı düzenlemeleri yapma konusunda biz de Bakanlık olarak her türlü katkıyı sağlayacağımızı ifade ediyorum.

Şimdi, peşinen, katkı sağlayacak olan gerek siyasi parti temsilcilerimize, milletvekillerimize gerekse sivil toplum örgütlerine çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, size de şükranlarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, teşekkür ediyorum.

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Bakan, şoförlerin de ehliyeti var ama kazalar azalmıyor yani bu eğitimin sadece kazaları azaltacağına inanmak çok akılcı değil, bir.

İkincisi, herkese cevap verdiniz, Zonguldak'la ilgili bir şey söylemediniz.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI FARUK ÇELİK (Şanlıurfa) – Alt komisyonda bunları değerlendireceksiniz arkadaşlar.

Arkadaşlarımızın da çalışmaları var...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Bakan, Bakanlık olarak görüşünüz ne?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, tasarı üzerindeki görüşmelerimizi tamamladık.

Sayın Bakanımıza teşekkür ediyoruz.

Yalnız, Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu bir önerge var, okutup işleme alacağım, sonra da oylayacağım.

Buyurun.

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Başkanlığına

Komisyonumuz gündeminde yer alan; İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının görüşmeleri sırasında, Komisyonumuz dışındaki komisyonlara havale

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Sağlık Giriş : Tarih : 6/1/2015 Stenograf : Kayıt: Sağlık Sayfa: 18

edilmiş ancak konuyla ilgili tüm kanun tekliflerinin ilgili komisyonlardan İç Tüzük'ün 34. maddesinin 3. fıkrası gereğince talep edilerek Komisyonumuz tarafından değerlendirilmesini arz ve talep ederiz.

Özgür Özel

Manisa

Aytuğ Atıcı

Mersin

Kadir Gökmen Ögüt

İstanbul

Nurettin Demir

Muğla

Hülya Güven

İzmir

Süleyman Çelebi

İstanbul

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, İç Tüzük'ün 34'üncü maddesinin üçüncü fıkrası bir komisyona kendisine havale edilmemiş olan bir kanun önerisiyle ilgili görüş bildirme talebinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına iletilmesiyle ilişkilidir. Yani burada söz konusu olan bir komisyon bir kanun bağlamında tali komisyon olarak belirlenmiştir. Görüşmekte olduğumuz tasarıyla ilgili olarak Komisyonumuz esas komisyon olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla bu önerge doğrultusunda komisyonumuz bir talepte bulunsada dahi bu talebin görüştüğümüz tasarıyla birlikte ele alınması olanak dışıdır.

Bu görüşler doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Teşekkür ediyorum.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerimiz kapsamında tasarının daha detaylı bir şekilde ele alınabilmesi için...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Sayın Başkan, tasarının tümünü görüşmedik, tümü üzerinde görüşme yapmadık, sadece fikirler beyan ettik.

BAŞKAN – Fikirler beyan ettik, evet.

Fikirler beyan ettiğimiz bu tasarının daha ayrıntılı bir şekilde ele alınabilmesi için bir alt komisyon kurulması gereği ortaya çıkmıştır. Bu çerçevede birleştirilen kanun teklifleriyle birlikte 1/1006 esas sayılı tasarının alt komisyona gönderilmesini, söz konusu alt komisyonun 9 üyeden oluşmasını, Adalet ve Kalkınma Partisinden 5 üyeliğe İsmail Tamer, Fuat Karakuş, Salih Fırat, Muzaffer Yurttaş, Mustafa Gökhan Gülşen; Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen 2 üyeliğe Süleyman Çelebi, Özgür Özel; Milliyetçi Hareket Partisine düşen 1 üyeliğe Cemalettin Şimşek, Halkların Demokratik Partisi Grubuna düşen 1 üyeliğe Ertuğrul Kürkcü'nün seçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alt komisyon 7/1/2015 günü saat 11.00'de toplanacaktır.

Hepinize saygılar sunuyorum, katılımınızdan dolayı teşekkür ediyorum.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 17.29